NICC Magazine 2 | 2016



Tekenaar-schilder Menno van Meeteren Brouwer, betoverd door Indië

In dit nummer

Arnhem wil IHC graag behouden.....2

Betoverd door Indië...3

Twee gewone mensen met een bijzonder verhaal.....7

As David Bowie uitgestrooid op Bali....9

The look of silence...10

Taxatietour Indische schilderijen.....12

Selamat Makan.....13

Beeldje te koop van Jongenskampen.....15

Identiteit belangrijker dan je denkt.....17

LINK aanmeldingen Backpay regeling.....18

Oproep organisatoren Pasar Malams.....20

Tentoonstelling "De Boeddha".....23

Bamboeweek bij Taman Indonesia.....23

Gratis maandelijks e-magazine voor de Indische gemeenschap

jaargang 8, februari 2016 | oplage: 8700

Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Van de redactie

Deze uitgave openen wij met een artikel over de perikelen rond de toekomst van het Indisch Herinneringscentrum. Vervolgens een artikel over de tekenaar en schilder Menno van Meeteren Brouwer: Betoverd door Indië. Dan een bijzondere aankondiging van het Zeeuws Veilinghuis, dat een Taxatietour van Indische schilderijen gaat houden in het Oosten van het land. Dus heeft u een object waarvan u iets wilt weten? Meldt u zich dan aan via e-mail. Maar wees er snel bij, de eerste taxatiedag is al op 22 februari 2016. Ongetwijfeld kent u het bekende monument voor de Jongenskampen. Een replica van dit beeldje is te koop. Verder een LINK m.b.t. de Backpay regeling.

Nog steeds ontvangen we veel reacties over NICC Magazine. Iedereen is nog steeds enthousiast over de vormgeving en de inhoud, die unaniem als zeer informatief, educatief en heel gevarieerd wordt omschreven. Hartelijk dank daarvoor. Ook hebben wij al vaak gewezen op de mogelijkheid om ***NICC Magazine als advertentie medium*** te gebruiken. Hierbij nogmaals een oproep aan alle lezers die eigenaar zijn van een bedrijf of er werkzaam zijn als PR manager om NICC Magazine als mogelijkheid te zien om ***uw bedrijf of product onder de aandacht*** van nu ruim 8700 abonnees te brengen. Tevens willen wij een beroep doen op uw waardering als abonnee voor het zeer vele werk dat wij maandelijks aan NICC Magazine hebben. Houdt u in gedachten dat NICC Magazine geheel GRATIS is, hetgeen echter niet betekent dat wij geen kosten hebben. Juist in deze tijden is ***uw betrokkenheid*** bij NICC Magazine van groot belang en vragen wij u om een vrijwillige ***DONATIE***. Wij zullen u daarvoor zeer dankbaar zijn en u zult verzekerd zijn van een blijvende gratis toezending van uw geliefde en gewaardeerde NICC Magazine. Onze bankgegevens zijn: (BIC: RABONL2U) ***NL39 RABO 0129216836***, t.n.v. ***N.I.C.C.*** te Den Haag. Mogen wij u tenslotte vragen om NICC Magazine zoveel mogelijk bij uw familie, vrienden en kennissen onder de aandacht te brengen? Vraag hen ook gratis abonnee te worden. Wij wensen u weer veel plezier met uw NICC Magazine. En mede dankzij uw donaties en advertenties kan ons NICC Magazine helemaal GRATIS blijven.

Hans Vogelsang, hoofdredacteur.

Arnhem wil Indisch Herinneringscentrum graag behouden

De gemeente Arnhem en de provincie Gelderland onderzoeken momenteel hoe ze het Indisch Herinneringscentrum, gelegen op het landgoed Bronbeek, voor Arnhem kunnen behouden. Zoals wij reeds eerder in NICC Magazine meldden, heeft het Indisch Herinneringscentrum zo'n beetje een eindpunt bereikt in het huidige onderkomen op het Landgoed Bronbeek.

Al geruime tijd doen geruchten de ronde als zou het IHC liefst verhuizen naar een andere locatie, waar meer ruimte is om te groeien. Het IHC wil voelsprieten uitsteken richting Amsterdam, Den Haag of Utrecht. Zo waren er onder andere ook plannen om naar Nijmegen te gaan. De stichting Vrijheidsmuseum WO2 wil het Herdenkingscentrum een plek bieden in een nieuw museum dat in het Nijmeegse Vasim-gebouw gevestigd moet worden.



Dit schoot echter bij Burgemeester Herman Kaiser danig in het verkeerde keelgat. Hij wil koste wat koste het IHC voor Arnhem behouden, liefst op het terrein of in de nabijheid van Bronbeek.
Voormalig Gelders gedeputeerde Hans Esmeijer gaat dat als 'verkenner' onderzoeken. Het bestuur en de directie van het Indisch Herinneringscentrum (IHC) willen nog dit jaar uitsluitsel hebben over de mogelijkheden voor een 'volwaardig herinnerings-centrum' op of nabij het terrein van Bronbeek in Arnhem, Amsterdam, Den Haag of Utrecht.

Locatie

Binnen 3 jaar moet, aldus de IHC-directie, een dergelijke voorziening beschikbaar komen. In een reeds lopende enquête vraagt het IHC de Indische gemeenschap waaraan zo'n voorziening moet voldoen en waar

het moet komen. Arnhem en Den Haag zijn, aldus het IHC, met kop en schouders de populairste locatiekeuzes. Belangrijk voor het IHC is in ieder geval dat het z'n vleugels kan uitslaan, waarbij voldoende ruimte bestaat voor het organiseren van tentoonstellingen en tal van andere activiteiten, waar nu niet of nauwelijks mogelijkheid voor is.

Niet vanzelfsprekend

Het Indisch Herinneringscentrum is 1 van de 4 herinneringscentra van de Tweede Wereldoorlog in Nederland. In tegenstelling tot Kamp Westerbork, Kamp Vught en Kamp Amersfoort heeft het IHC 'geen vanzelfsprekende plek in Nederland'. "We zijn nu slechts een voetnoot op het landgoed Bronbeek", schetst directeur Yvonne van Genugten. Het hoofdkantoor van het IHC zit al vanaf 2008 in een voormalige boerderij, achter het Koninklijk Tehuis voor oud-militairen en Museum Bronbeek.
Wij houden u op de hoogte.

Betoverd door Indië

Door: Richard van Schoonderwoerd

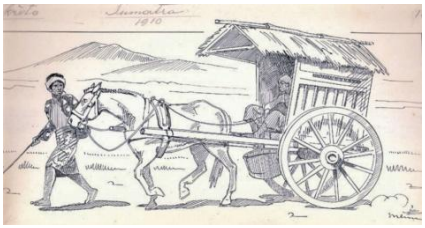
De schilder-tekenaar Menno van Meeteren Brouwer (1882-1974)

In menig huis waarvan de bewoners banden hebben met het oude Indië zullen ze aan de wand hangen. Schilderijen en tekeningen van een kunstenaar die maar elf jaar in Nederlands-Indië woonde. Die elf jaar echter hadden zo'n onuitwisbare indruk op hem gemaakt, dat hij, terug in Nederland, in een nostalgische Indische roes bleef leven. Hij schilderde het ene Indische tafereel na het andere en werd dé illustrator van Indische boeken, zowel voor de jeugd als voor volwassenen. En alles met een grote vakmanschap. Menno van Meeteren Brouwer was betoverd door Indië!



Menno van Meeteren Brouwer

Al vroeg wordt het tekentalent van Menno ontdekt. Op 11 oktober 1882 geboren in de provinciestad Zwolle, waar zijn vader notaris is, zit hij op de lagere school al het liefst in een verborgen hoekje te tekenen. Als Menno tien jaar oud is verhuist het gezin naar Den Haag, waar duidelijk wordt dat behalve voor tekenen Menno op school weinig belangstelling vertoont voor andere nuttige vakken. Zijn ouders onderkennen zijn talent en sturen hem op 15 -jarige leeftijd naar de Haagse Academie. Daarna vervolgt hij zijn opleiding aan de Kunst-nijverheidsschool in Haarlem en de Academie in Amsterdam, waar hij les krijgt van onder meer Max van Waay, Dupont en Six. Op de Academie komt Menno al over als een kunstenaar, een lyricus, een stemmingsmens. Iemand met een heftig bewogen innerlijk leven. Na zijn Academietijd vestigt Menno zich in Den Haag. Hij hoopt daar de kost te kunnen gaan verdienen als portretschilder en illustrator. Dat valt echter tegen; de opdrachten blijven uit. Menno is te onrustig om stil te zitten en gaat zich verder oriënteren. Zijn broer werkt in de rubbercultuur op Sumatra en Menno informeert of er voor hem ook plaats is. Als het antwoord positief is, scheept hij zich in op een boot naar Singapore. Vandaar maakt hij de oversteek naar Medan, waar zijn broer op hem wacht. In Indië zal hij elf jaar blijven, totdat gezondheidsproblemen hem in 1922 noodzaken terug te keren naar Europa.



Sumatra, 1910

De start in Ned.-Indië

Maar ook Indië brengt in eerste instantie niet de mogelijkheden om zich kunstzinnig te kunnen uiten. Menno wordt tewerkgesteld op een plantage waar hij tot taak heeft toe te zien op stukken oerwoud die werden omgekapt. Het aantal omgekapte bomen moet hij in een boekje noteren, maar in plaats daarvan begint hij schetsen te maken van de omgeving. De tropische natuur wordt voor hem een uitdaging voor zijn tekenstift. Het gevolg is dat zijn vrij simpele boekhouding nooit klopt en hij na verloop van tijd de onderneming kan verlaten. Later zal hij vertellen dat wat hij daar aanschouwde hem triest maakte. Een geweldig stuk natuur verschrompelde tot een kale, dorre, vlakte met boomstronken.



Van Meeteren Brouwer in Indië

Menno besluit Sumatra te verlaten en zijn geluk te gaan beproeven op Java. Daar komt hij in aanraking met Karel Wijbrands, directeur en hoofdredacteur van Het *Nieuws van den Dag voor Nederlandsch-Indië*. Wijbrands is onder de indruk van Menno's tekentalent en wil graag tekeningen opnemen in zijn krant. In heel Indië is evenwel geen behoorlijke clichémakerij te vinden en daarom laat Wijbrands de volledige apparatuur, inclusief clichémaker, overkomen uit Holland. De samenwerking tussen Wijbrands en Menno wordt een succes.

Bij de cynische, vaak sarcastische artikelen van Wijbrands maakt Menno aansprekende tekeningen, karikaturen, die, in tegenstelling tot de schrijfsels van zijn patroon, nooit grof worden. Helemaal ongevaarlijk is het illustreren van dergelijke journalistieke producten niet. De Indische overheid oefent forse censuur uit. In 1912 schrijft de bekende auteur Henri Borel over de tekeningen van Menno: 'Als deze leuke tekenaar dan eens zijn eerste persdelicten aan zijn jasje krijgt, heeft hij een prachtige gelegenheid om officieren van justitie, rechters-commissarissen, presidenten van de raad, enz. enz. te vereeuwigen in karikaturen, zodat de schrik er voorgoed in komt en deze delicten voortaan tot de onmogelijkheden behoren. Daar profiteert dan meteen de gehele Indische pers van'. Wijbrands is behept met een wispelturig karakter, waardoor het moeilijk is een lange duurzame relatie met hem op te bouwen. Na enige tijd verlaat Menno *Het Nieuws van den Dag voor Nederlandsch-Indië* en gaan zijn tekeningen verschijnen in andere kranten. Eén van die bladen is *De Indische Post*, onder directie van Jan Feith. Er ontstaat een vriendschap tussen beide mannen, die ook nadat beiden uit Indië zijn teruggekeerd, zal blijven voortduren.

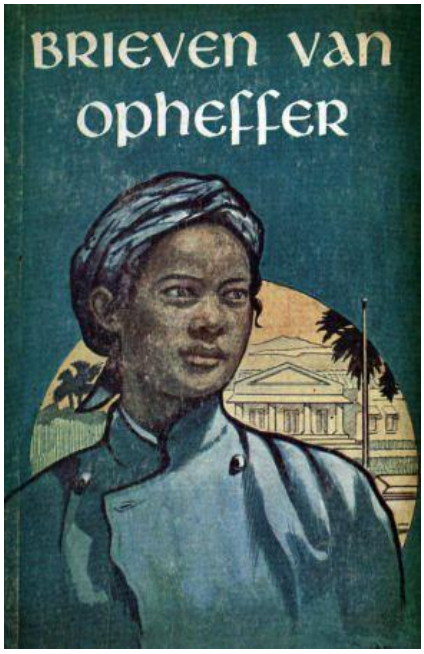
Succes

Menno van Meeteren Brouwer bouwt in de loop der tijd in de kolonie een grote carrière op en wordt er algemeen bewonderd. Niet alleen als krantenillustrator, maar ook om zijn vrije werk als schilder en tekenaar. Jarenlang leidt hij een enigszins zwervend bestaan over Java, Sumatra en Bali. Waar men hem nodig heeft vestigt hij zich tijdelijk. Hij exposeert veel, in 1911 is er al een tentoonstelling in Batavia waar naast het werk van Menno ook werk van Albert Hahn, Louis Raemaekers, Jan Sluijters en Piet van der Hem te bewonderen is.

In het Soerabajaasch Handelsblad schrijft een recensent in 1912, naar aanleiding van een andere expositie, over het werk van Menno: 'Fris, gedistingeerd en lollig. Studentikoos: een héér die pret maakt'. Van een aantal van zijn tekeningen worden boekjes uitgegeven. Zo verschijnt in 1915 bij drukkerij J.M.Chr. Nijland te Soerabaja, onder de titel *Herinneringen aan Java*, een aantal gebundelde tekeningen van Menno. Daaronder juweeltjes als 'Aankomst in Insulinde' met een magere schlemiel als hoofdfiguur op het eerste plaatje, op plaatje twee dezelfde figuur dertig jaar later, inmiddels twee keer zo dik geworden. Of 'Op de kantoren wordt steeds hard gewerkt', uit de tekening blijkt dat niet echt. Ook rake plaatjes van chauffeurs, jockey's, totoks en inlanders. In 1914 maakte Menno de decors voor de eerste opera-uitvoering van 'Fedora' die in Indië, in Soerabaja, wordt gegeven. Dat zal hij later ook voor andere opera's doen, zoals 'Herodiade' en 'Madame Butterfly'.

Terug in Nederland

Menno leeft zich uit in zijn karikaturen en schilderijen en ander creatief werk totdat zijn gezondheid hem in de steek laat en hij in 1922 Indië moet verlaten. Na een kortstondig verblijf in Brits-Indië woont hij eerst een jaar in Parijs, om dan terug te keren naar Nederland. Hij vestigt zich weer in Den Haag, maar verhuist uiteindelijk naar de Hoornbruglaan 16 in Rijswijk, waar hij tot zijn dood zal blijven wonen. In Nederland blijft hij niet bij de pakken neerzitten, maar biedt zich bij verschillende uitgevers aan als boekillustrator.



Brieven van Opheffer (G.L. Gonggrijp)

En dat gaat wonderwel goed. Speciaal voor boeken die in Indië spelen wordt Menno steeds weer gevraagd. Hij wordt er de

uitgelezen illustrator van, maar illustreert ook ander werk. Zijn eerste opdrachtgever is uitgever W. de Haan te Utrecht, waarvoor hij een jongensboek *Het geheim van den Boschrand* van Jan Wagenaar en een meisjesboek *Rijpende lente* van Elisabeth van Beijmerwerdt illustreert. In 1924 verschijnt bij dezelfde uitgever Menno's *Indisch Prentenboek* met versjes voor de jeugd. Hierin portretteert Menno het dagelijkse leven van het Indische. In de jaren dertig ontmoet Menno in Delft W.D. Meinema, uitgever van protestantse kinderboeken. Voor deze uitgever zal hij veel gaan werken. Hij schildert ook diens portret, dat een ereplaats op het kantoor krijgt. Voor de firma Wolters maakt hij schoolplaten met sawah's, rijstvelden en karbouwen, voor een aspirine-fabriek maakt hij de plaatjes voor een album over de archipel.

Zijn grappige prenten verschijnen in *De Kampioen* van de A.N.W.B. en hij wordt illustrator voor de *Haagsche Courant*. Al zijn werk voor boek, krant of blad, ademt een verzorgde precisie, gevoed door een rustige vakbekwame aanpak. Naast de vele Indische prentjes illustreert hij ook veel historische boeken, over watergeuzen, hagenprekers of landverhuizers, waarvan de kwaliteit niet onderdoet voor de Indische tekeningen. En jongensboeken, schoolboekjes, sprookjes, reisbeschrijvingen plus een behoorlijk aantal romans en andere werken voor volwassenen, zoals *Brieven van Opheffer* en *Het land bij-ons-buiten*. Voor W.J. Thieme & Cie. te Zutphen maakt hij de illustraties voor *Javaansche Sagen, Mythen en Legenden*, verzameld door Jos. Meijboom-Italiaander.
Als uitgeverij Kok te Kampen in 1941 *Onze Indische Geschiedenis* van Johan van Hulzen uitbrengt is het boek voorzien van tientallen illustraties van Menno. In sommige boeken tekent Menno kleine miniatuurtjes, waaruit blijkt wat een groot kunstenaar hij is op de vierkante centimeter. Die miniatuurtjes vind je bijvoorbeeld in *"Eigenwijze liedjes van Brammetje"* (= M.H. du Croo), een herdruk van liedjes die in de loop der jaren verschenen in het *Soerabajaasch Handelsblad* en in het *Bataafsch Nieuwsblad*. Zeer bekend worden zijn illustraties voor *Holland Over Zee!* geschreven door Jan Feith. Ook verzorgt Menno de tekeningen van enkele reclame-uitgaven voor de destijds befaamde firma R.S. Stokvis en zonen te Rotterdam.



De rijsttafel

Rond 1955, hij is dan 72 jaar, stopt Menno van Meeteren Brouwer met illustreren. In eigen beheer geeft hij in 1956 een album uit met zogenoemde Indische penkrabbels, getiteld *Nederlands Indië zoals het was*. In de inleiding schrijft hij: 'Ik hoop dat mijn oude vrienden en bekenden uit die dagen, aan wie ik deze uitgave opdraag, door deze momentjes nog even herinnerd mogen worden aan hun goeden Indischen tijd, aan "zoals het was".

Altijd schilderen

Tot op zeer hoge leeftijd blijft Menno gedreven voortgaan met schilderen. De schilderijen stapelen zich op in zijn niet al te grote woning. Met mondjesmaat exposeert hij. In de deftige Haagse krant Het Vaderland van 23 november 1957 is het volgende bericht te lezen, dat zijn werk op treffende wijze omschrijft: 'Zij die een dierbare herinnering aan het oude Nederlands-Indië in hun hart dragen, doen goed zich zondag te begeven naar de feestzaal boven het restaurant Garoeda aan de Kneuterdijk. Daar exposeert gedurende drie dagen, waarvan het morgen, zondag, de laatste is, Menno van Meeteren Brouwer, de bekende schilder van dat prachtige en heerlijke land. Van Meeteren Brouwer werkt veel in mooie lichte kleuren, men zou kunnen zeggen met een op vele manieren gebroken wit. Andere zachte tinten voegen zich daar bij, maar het is vaak toch de witte toon, die het stuk karakter geeft. Een blik op de huizen van Batavia aan de Kali suggereert een nevelig wit, dat zeer bekoort en de levendig gekarakteriseerde bedrijvigheid van de mensen boeiend maakt. Een grote karbouwenwagen kan uit een witte atmosfeer opduiken, en dan geven weer zacht getinte figuren een stevig tegenspel. Er wordt met humor verteld in deze kunst. Ook de landschappen geven een schilderkunstig verhaal, over palmen aan een kust en andere gegevens, waarvan de zeldzame en grote schoonheid ons geheel duidelijk wordt. In de figuur-stukken is naast het grappige de objectieve fraaiheid van belang. Van Meeteren Brouwer ziet zijn mensen zo voordelig mogelijk, en hij houdt van hun schoonheid. Dat laatste verwondert niet, want het hele werk is immers één verkondiging van al het schoons dat hij op aarde heeft opgemerkt.'

Gezelschapsmens

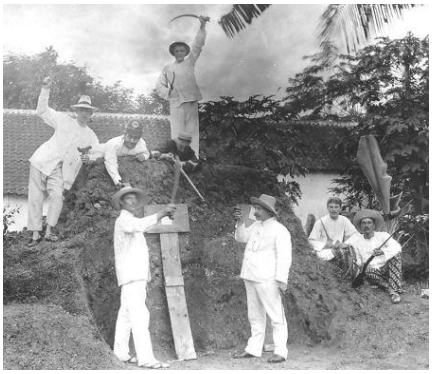
Zijn gehele leven was Menno een gezelschapsmens, die zijn tijd niet in eenzaamheid doorbracht. In Indië kwam hij graag in de soos. Daar drinkt hij met planters, krantenmensen en ander volk een drankje, wisselt verhalen uit en vertelt over zijn belevenissen. Een van de soos-vrienden van Menno

in Indië is Jan Fabricius, waar hij later in Nederland weer contact mee heeft. Hij illustreert met vaardige pen de herinneringen van Fabricius' *Tempo Doeloe*, *uit de goeie ouwe tijd*. In Rijswijk houdt Menno thuis zijn eigen kleine soos. Vele oud-Indischgasten komen dan bij hem op visite en onder het genot van een drankje haalt men herinneringen op. Menno, klein postuur met een wat gebogen rug, is een vrolijke gastheer, altijd net in het pak. Getrouwd is hij niet, maar een 'dame voor de huishouding' woont bij hem in.

Jarenlang is Maria Hammink, kortweg Mies genoemd, zijn steun en toeverlaat. Mies is een eenvoudige vrouw die hem heel goed verzorgt en zijn kunstwerken met een zekere achterdocht voor de buitenwereld bewaakt. Rijk hebben ze het samen niet en ze leiden een vrij eenvoudig leven in het Rijswijkse huurhuis. De laatste jaren van Menno's leven zijn moeilijk. Hij wordt ziekelijk en er is geen geld, er is zelfs geen ziektekosten-verzekering. Daardoor ontstaat er armoe, maar zowel Menno als Mies willen er niets van weten elders geld te vragen. Daar zijn zij te trots en tegelijk ook te bescheiden voor.

Huwelijk

Op 15 mei 1972, gaan Menno, die dan 89 jaar is, en Mies, die veertien jaar jonger is, trouwen. Dat gebeurt op advies van enkele vrienden, die zich bezorgd maken over het lot van Mies als Menno zou komen te overlijden. Ze zou onverzorgd en zonder rechten achterblijven. Mies en Menno trouwen aan huis, Menno is moeilijk ter been maar burgemeester Boogaard is een goede kennis. Hij komt persoonlijk Menno en Mies thuis trouwen. O p 11 juli 1974 overlijdt Menno van Meeteren Brouwer op 91 -jarige leeftijd. Hij wordt begraven op Nieuw Eik en Duinen in Den Haag.



Van Meeteren en zijn schietclub – een geliefde vrijetijdsbesteding

Na zijn overlijden wordt hij in meerdere kranten en bladen herdacht. Hein Buitenweg, schrijver en oud-Indischgast, schrijft in het Indische blad *Tong Tong*: 'De laatste keer dat ik hem zag zat hij in het zomerzonnetje op een bankje aan de Scheveningse boulevard. "Jeugd-herinneringen ophalen?" vroeg ik hem. Hij knikte. Voordien bezocht ik hem enige malen aan de Hoornbrug te Rijswijk, waar hij nog altijd penseel en tekenstift hanteerde als in zijn Indische tijd. Zo geestig kon hij daarover praten dat het te betreuren is dat hij voor zover ik weet, zijn interessante herinneringen nooit eens op schrift heeft gesteld. En zo is met zijn overlijden op 11 juli weer één van de alleroudsten van de oude garde heengegaan, een eenzaam mens waarschijnlijk, waar zoveel tijdgenoten hem moeten zijn voorgegaan. Ik blader weer even in Jan Fabricius' *Tempo Doeloe*, in Abraham Exodus' *Sergeant Weers en de zijnen*, in de *Brieven van Opheffer*, in mijn eigen boeken, in oude jaargangen van De Zweep en d'Oriënt, die hij op zo onnavolgbare wijze illustreerde. Ik herdenk hem in grote genegenheid.'

Na de dood van Menno moet Mies wel het een en ander aan schilderijen en tekeningen verkopen. In het Tollenshuis in Rijswijk is tussen 29 mei en 20 juni 1976 een grote verkooptentoonstelling. Er blijft echter nog genoeg over in het huis aan de Hoornbruglaan, waar Mies nu kan blijven wonen. Ze overleeft Menno ruim 13 jaar en raakt op het eind van haar leven erg vereenzaamd. Op 4 september 1987 overlijdt ze. Op haar begrafenis zijn slechts haar jongere zus met echtgenoot en een bevriend echtpaar aanwezig. De overgebleven schilderijen en ook de inboedel worden verkocht bij de Vendu. De opbrengst komt bij neven en nichten terecht. Het graf van Menno wordt later niet meer onderhouden en is geruimd. (*Java Post*)

INDISCH PLATFORM **zoekt donateurs**

Het Indisch Platform behartigt de belangen van de Indische gemeenschap bij de Nederlandse overheid.

Stichting Het Indisch Platform - Postbus 85564 - 2508 CG Den Haag

Bezoek ons op facebook: https://www.facebook.com/Stichting-Het-Indisch-Platform

Het Indisch Platform heeft de ANBI-status en dus is uw donatie een aftrekpost bij uw belastingaangifte

Twee gewone mensen met een bijzonder verhaal

Door: de Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht

Op woensdag 27 januari 2016 mocht ik erkenning en waardering overbrengen aan twee bijzondere veteranen. Mijnheer Delhaye en Mijnheer van Baarsen.

Twee mensen met een heel verschillende achtergrond, met een heel verschillende levensloop, die toch iets gemeen hebben. Namelijk dat zij ons Koninkrijk hebben gediend onder uitzonderlijk moeilijke omstandigheden. Die gemeen hebben dat zij aan de strofe uit het Wilhelmus "Den vaderland getrouwe" op een bijzondere manier invulling hebben gegeven.

Het verhaal van de heer Delhaye

Mijnheer Delhaye is geboren in Nederlands-Indië, in de hoofdstad Batavia. In augustus 1941 werd hij opgeroepen voor wat wij nu de dienstplicht noemen. Hij werd ingelijfd als militiesoldaat 2e klasse der Artillerie van het Koninklijke Nederlands-Indisch Leger, het KNIL.



In augustus 1941 had de Tweede Wereldoorlog Azië nog niet bereikt. Er waren natuurlijk wel zorgen over de oorlog in Europa, waarbij het moederland was bezet en waarvoor sommige jonge mannen naar Engeland gingen om te strijden tegen Nazi-Duitsland. Maar dat waren er slechts enkelen en het was ver weg. Zorgen waren er misschien ook over de Japanse expansiedrift. Het gouvernement was zich daarvan bewust en werkte al enkele jaren aan de versterking van het KNIL, maar misschien was het in augustus 1941 toch nog ver weg.

Dat veranderde natuurlijk in december 1941: Japan viel aan en ook Nederlands-Indië was in oorlog. En daarmee veranderde voor mijnheer Delhaye alles. Als militair moest hij zijn bijdrage leveren om de Japanse aanval te stoppen. Maar toen de marine in de Java Zee verslagen was en de Japanners hun invasie op Java konden uitvoeren, was er geen houden meer aan. Uiteindelijk, na vier maanden oorlog moest het KNIL capituleren en werd mijnheer Delhaye krijgsgevangene gemaakt.

Daarmee begon een beproeving waarvan wij ons nauwelijks een voorstelling kunnen maken. Dat begon al in de gevangenkampen op Java onder de Japanners, die een diepe minachting hadden voor militairen die zich hadden overgegeven. En die minachting uitten in een mensonterende behandeling.

In december van 1942 werd mijnheer Delhaye naar Singapore overgebracht. Dat lijkt niet bijzonder, maar die overbrenging gebeurde aan boord van één van de zogenaamde "Hell Ships": In het ruim van een vrachtboot, met niet of nauwelijks eten en drinken en zo benauwd dat sommige gevangenen onderweg stikten.

Na Singapore verbleef mijnheer Delhaye in Birma en Siam. Ook daar schuilt een mensonterend drama achter. Immers, de krijgsgevangenen in Birma en Siam werden aldaar tewerkgesteld aan de beruchte "Doden-spoorweg". Samen met andere dwangarbeiders uit bezette landen. In totaal kwamen meer dan 100.000 gevangenen om het leven bij de aanleg van die spoorlijn. Door honger, ziektes, uitputting. Onder elke biels een dode. Maar mijnheer Delhaye overleefde het allemaal.

Was het geluk dat hij overleefde? Kwam het doordat hij in de tropen was geboren en daardoor betere kansen had om in de jungle te overleven? In ieder geval zullen doorzettingsvermogen, innerlijke kracht en moed een belangrijke rol hebben gespeeld.



In augustus 1945 werd hij bevrijd. De Tweede Wereldoorlog was voorbij. Maar dat betekende niet dat hij naar huis kon gaan en een normaal leven kon gaan opbouwen. Eerst moest mijnheer Delhaye in Bangkok blijven, onder Engels gezag. Thuis, in Indië was de Republiek Indonesië uitgeroepen. Daar brak een periode aan die bekend werd onder de naam 'Bersiap': Moordende en rovende bendes keerden zich tegen alles wat Nederlands was, tegen wie aan Nederland trouw was, tegen de Chinese bevolking en ook willekeurig tegen andere delen van de bevolking.

Het Nederlands gezag moest worden hersteld en daarvoor was het KNIL nodig. Dus moest mijnheer Delhaye onder de

wapenen blijven en deelnemen aan de volgende oorlog. Pas op 24 maart 1948 werd hij eindelijk gedemobiliseerd en kon hij aan zijn toekomst gaan bouwen. Een toekomst die niet zou liggen in zijn vaderland Indië, maar in het moederland Nederland.

Ik wil geen leed met leed vergelijken. Iedere beproeving is anders en wordt persoonlijk beleefd. Wel kunnen we nu, zoveel jaren later, vaststellen dat in Nederland te weinig oog was voor wat er in Nederlands-Indië was gebeurd. Hier had men besloten om niet meer terug te kijken naar het verleden met zoveel leed en ellende. Men keek vooruit naar een toekomst die beter moest worden en zou worden. En als er al werd teruggekeken, dan was men zó vol van de hier ondergane Duitse bezetting met al haar ellende, dat de verschrikkingen van de Japanse bezetting in Indië opzij werden geschoven. Daardoor kreeg mijnheer Delhaye lange tijd niet de erkenning en waardering die hem toekomt.

Het verhaal van mijnheer van Baarsen

De geschiedenis van mijnheer van Baarsen is heel anders, al zou die geschiedenis ook hem langs Nederlands-Indië leiden.



Mijnheer van Baarsen is geboren en getogen in de Beemster. Daar maakte hij de Tweede Wereldoorlog en de Duitse bezetting mee als tiener en als puber. Op 5 september 1944 werd hij als 19-jarige opgenomen in de Binnenlandse Strijdkrachten, Strijdend Gedeelte. Dat "Strijdend Gedeelte" zeg ik er nadrukkelijk bij omdat de Binnenlandse Strijdkrachten grofweg uit twee delen bestonden: De Bewakingsdienst die wachtte op de bevrijding om dan de orde en rust te handhaven en het Strijdend Gedeelte dat niet wachtte op de bevrijding maar al onder de bezetting gewapend verzet pleegde tegen de Duitsers. Het Strijdend Gedeelte haalde dus echt de kooltjes uit het vuur.

Was het toeval dat mijnheer van Baarsen precies op 5 september bij de Binnenlandse Strijdkrachten kwam, op "Dolle Dinsdag"? Dacht hij "nu of nooit", wilde hij zelf nog bijdragen aan de bevrijding voordat een ander het voor hem deed? Of was het teleurstelling dat de Geallieerden die dag Nederland toch niet bevrijdden en besloot hij om dan zelf maar het heft in handen te nemen?

Hoe dan ook, ondanks de mythevorming na de bevrijding was het tijdens de Tweede Wereldoorlog zeer zeker niet vanzelfsprekend om je bij het verzet aan te sluiten. Een Engelandvaarder zei ooit: "Ongeveer 30.000 Nederlanders gingen naar Engeland of pleegden verzet, een zelfde aantal ging bij de SS, en de rest deed niets." Wat zijn gedachten ook waren, mijnheer van Baarsen deed wél iets. Hij besloot op te komen voor wat goed en juist is en daarbij een groot persoonlijk risico niet uit de weg te gaan. Hij onderscheidde zich van het grootste deel van Nederland door het tonen van moed en verantwoordelijkheidsbesef.

Na de bevrijding was het klaar en op 22 mei verliet hij de Binnenlandse Strijdkrachten weer. Maar daarmee was zijn plicht voor Nederland blijkbaar nog niet vervuld. Eind 1946 ging hij in militaire dienst en kwam hij op in de rang van Marechaussee 4e klasse. Inmiddels was Nederland in weer een andere oorlog verzeild geraakt: De strijd voor het behoud van Nederlands-Indië, die hiervoor al is aangehaald. Bijna 100.000 militairen, zowel vrijwilligers als dienstplichtigen, zouden naar Indië worden gestuurd om – samen met het KNIL – de orde te herstellen. Om vrede, vrijheid en veiligheid voor de bevolking terug te brengen. En vooral om Nederlands-Indië voor het Koninkrijk te behouden.



Op 11 april 1947 vertrok mijnheer van Baarsen uit Nederland om een maand later in Tandjong Priok aan land te gaan. Uiteindelijk zou hij tot 1 maart 1950 in Indië dienen. Bijna drie jaar: In onze tijd een bijna onvoorstelbaar lange periode om in een missiegebied te blijven. Zeker als we de omstandigheden daarbij in ogenschouw nemen, waarbij contact met het thuisfront in Nederland nauwelijks mogelijk was. En ondanks de inzet van mijnheer van Baarsen en van al die andere militairen, was het doel niet bereikt. Onder internationale druk moest Nederland de kolonie afstaan en de Republiek erkennen. Aan de inzet van de militairen, waaronder mijnheer van Baarsen, heeft dat zeker niet gelegen.

Twee verhalen van gewone mensen die tot bijzondere dingen in staat bleken. Twee heel verschillende verhalen. Maar wel verhalen die elk op hun eigen manier blijk geven van moed, van doorzettingsvermogen en van trouw aan de waarden en idealen waar Nederland voor staat.

Tegenwoordig gaan militairen op missie wanneer die waarden elders in de wereld onder druk staan. Mijnheer Delhaye en

mijnheer van Baarsen stonden pal voor die waarden toen die in eigen land werden bedreigd.

Tegenwoordig is het normaal dat militairen na afloop van hun missie erkenning en waardering krijgen voor wat zij hebben gedaan. Erkenning en waardering van de samenleving. En erkenning en waardering van de regering, gesymboliseerd door een onderscheiding. In het verleden vonden die erkenning en waardering veel minder plaats en werd vaak slordig omgesprongen met het toekennen van welverdiende onderscheidingen. Vandaag konden we dat alsnog recht te zetten voor mijnheer Delhaye en mijnheer van Baarsen.

Het was voor mij een eer en een genoegen dat ik beiden na al die jaren alsnog de onderscheidingen mocht uitreiken die zij hebben verdiend. Voor hun dienst als militair en als verzetsman in de Tweede Wereldoorlog is aan beide veteranen het Mobilisatie Oorlogskruis toegekend. Voor hun dienst als militair in voormalig Nederlands-Indië in de periode 1945 – 1950 is aan ieder van hen het Ereteken voor Orde en Vrede toegekend. Ere wie ere toekomt!

(advertentie)

Reparatie van iPhone, iPad en nu ook android. Klik hier voor de aanbieding
http://www.borca-online.nl/iphone-en-ipad-reparatie



As David Bowie uitgestrooid op Bali

Popicoon David Bowie, die op 10 januari 2016 overleed, wilde dat zijn as uitgestrooid zou worden op Bali. Dat staat in zijn testament dat onlangs naar buiten is gebracht. David Robert Jones, beter bekend onder zijn artiestennaam David Bowie, had een speciale band met Indonesië en met name Bali.
Zijn eerste bezoek aan het 'Godeneiland' in de jaren '80 maakte zoveel indruk op hem, dat hij een nummer over Bali schreef getiteld Amlapura. Ook liet de zanger op het Caribische eiland Mustique een vakantievilla bouwen in Indonesische stijl compleet met visvijvers en deuren versierd met Balinees houtsnijwerk.



Zijn liefde voor Bali was zo groot dat hij in zijn testament liet vastleggen dat hij gecremeerd wilde worden op dit prachtige eiland. Ook wilde hij dat zijn as daar uitgestrooid zou worden.
Bowie's testament, opgesteld in 2004, werd vrijdag 29 januari 2016 ingediend bij de rechtbank van Surrogate in Manhattan. In het testament staat dat Bowie na zijn dood zijn lichaam wilde laten verschepen naar Bali om daar gecremeerd te worden. Indien dit niet mogelijk was, wilde hij dat zijn as in elk geval toch uitgestrooid zou worden op het populaire toeristeneiland.
Het lichaam van David Robert Jones is twee dagen na zijn dood gecremeerd in New York.

David Bowie's liefde voor Indonesië

David Bowie had een speciale band met Indonesië. Zo gingen twee nummers van het Britse popicoon over Indonesië, bracht hij enkele malen een bezoek aan het land en liet hij een villa bouwen geïnspireerd op de

traditionele architectuur van onder meer de eilanden Java en Bali. The Jakarta Post schreef een mooi artikel over Bowie's liefde voor Indonesië. Na zijn succesvolle Serious Moonlight-tour in 1983 bezocht David Bowie 'de Gordel van Smaragd'. Hij was zo onder de indruk van het land dat hij samen met zanger Iggy Pop een nummer schreef over Indonesië. 'Tumble and Twirl' kwam in 1984 uit en gaat over Bowie's bezoek aan Borneo (Kalimantan).

Ook over Bali schreef de poplegende een nummer getiteld 'Amlapura'. Bowie zong niet alleen over Indonesië, hij zong ook in het

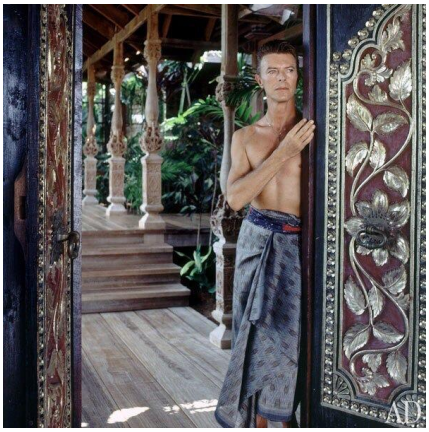


Foto: YouTube

Indonesisch. Zo maakte hij een Indonesische versie van het legendarische nummer 'Don't let me down'. Zijn liefde voor Indonesië is ook te zien in zijn vakantievilla op het Caribische eiland Mustique. De villa van Bowie is grotendeels gebouwd in Indonesische stijl met visvijvers, een Javaans paviljoen met *joglo*, deuren met Balinees houtsnijwerk, houten pilaren geïnspireerd op de architectuur van Sumba. David Bowie overleed op 10 januari 2016 op 69-jarige leeftijd aan de gevolgen van kanker.

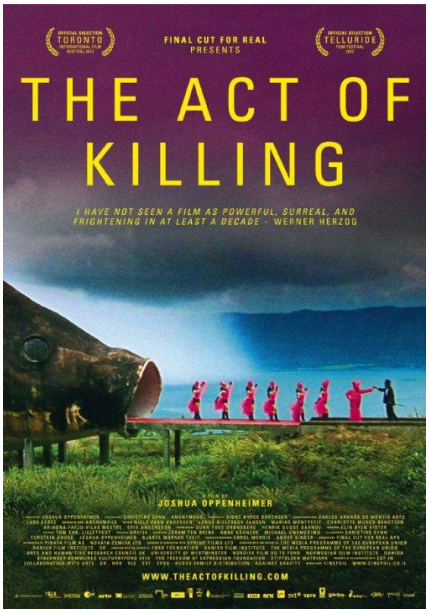
Ingevolge zijn uitdrukkelijke wens is zijn as uitgestrooid op Bali.

The look of silence, de verzwegen genocide

Documentaire over de moord op communisten in Indonesië 1965-1966

Vijftig jaar geleden voltrok zich in Indonesië de grootste genocide sinds de Tweede Wereldoorlog, die alleen maar in de schaduw gesteld werd door de gruwelijkheden van Joseph Stalin in de voormalige Sovjet Unie en de moordpartijen in Cambodja door de bendes van Pol Pot. Aan de omvangrijke moordpartijen in Indonesië is door de wereldpers betrekkelijk weinig aandacht geschonken, de reden waarom dit ook wel de "Verzwegen Genocide" genoemd wordt. Wij willen hier toch stilstaan bij wat zich een halve eeuw geleden afspeelde en waarover een documentaire is gemaakt door de cineast Joshua Oppenheimer, mede bekend om zijn vorige documentaire over dit onderwerp: "The Act of Killing".

In de loop van de jaren '50 nam de Indonesische president Soekarno steeds meer afstand van de parlementaire democratie, een politiek systeem dat hij als gevaarlijk beschouwde. In plaats daarvan probeerde hij het land te besturen op basis van een nieuw consensussysteem, de zogeheten 'gestuurde democratie' op basis van de 'Nasakom' coalitie. Hierin zaten de drie belangrijkste pijlers van de Indonesische samenleving: het **NAS**ionalisme, de **A**gama (religie, de islam) en als derde het **KOM**munisme.



"The Act of Killing

Politieke crisis

Lange tijd wist het systeem van de Nasakom de rust in Indonesië te bewaren, maar toen Soekarno zich halverwege de jaren '60 – wegens gezondheidsredenen – steeds verder terug moest trekken uit de politiek, ging het volledig mis. Aangewakkerd door een zware economische crisis liepen de politieke spanningen in Indonesië in rap tempo op. In de nacht van 30 september 1965 barstte vervolgens de bom. Zeven hoge generaals van het Indonesische leger kregen bezoek van een gecamoufleerde legertruck met soldaten die hen van het bed kwamen lichten. Zes van de officieren werden nog diezelfde nacht geëxecuteerd, de zevende wist te ontsnappen door in de duisternis over zijn tuinmuur te klimmen en weg te rennen.

Staatsgreep van 1965

De volgende ochtend, 1 oktober 1965, was het Vrijheidsplein in Jakarta plotseling bezet door een groep rebellen. Ze noemden zichzelf de Gerakan 30 September Beweging en bleken onder leiding te staan van luitenant-kolonel Untung, de bevelhebber van de Presidentiële Garde. Tevens aanwezig was Dipa Aidit, de leider

van de PKI, de Indonesische communistische partij. In de loop van de dag verklaarden de Gerakan via de radio dat ze ternauwernood een coup van de zeven generaals hadden weten te voorkomen. Om de rust te herstellen had de beweging nu de controle genomen over alle media-netwerken van Indonesië en was president Soekarno inmiddels in veiligheid gebracht.

Generaal Soeharto

De enige belangrijke Indonesische generaal die op 30 september 1965 opmerkelijk genoeg niet werd ontvoerd en vermoord was Soeharto, de bevelhebber van de strategische troepenreserve. De revolutionairen hadden gehoopt dat de generaal zich bij hen aan zou sluiten, maar zij kwamen bedrogen uit. Slechts enkele uren na de bezetting van het Vrijheidsplein nam Soeharto het bevel van het leger op zich en begon hij de nogal slecht georganiseerde revolutie te bestrijden. Op 2 oktober had hij de rebellen al grotendeels uit de hoofdstad Jakarta verdreven en stond het grootste deel van Indonesië stevig onder zijn controle.



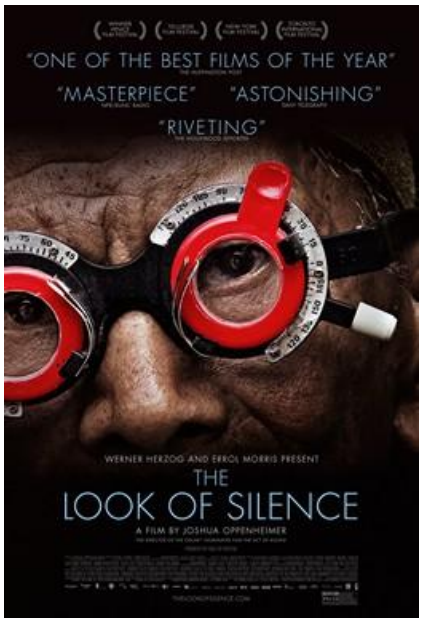
In de dagen na de mislukte staatsgreep schoof Soeharto de schuld van de politieke onrust volledig in de schoenen van de communisten. Of dit ook terecht was is nooit duidelijk geworden. Daarnaast is nooit bekend geworden hoe de Gerakan beweging precies ontstond of wat hun doeleinden waren. Soeharto liet zich hierdoor echter niet tegenhouden en ontketende in het najaar van 1965 en het voorjaar van 1966 met zijn leger een ware terreurcampagne tegen de Indonesische communisten. Schattingen over het totale aantal slachtoffers lopen uiteen van 1,5 tot 2 miljoen doden.

Vergeten geschiedenis

De reden dat de Indonesische massamoorden van 1965 en 1966 uitgroeiden tot een stukje 'vergeten geschiedenis' is omdat er toentertijd al sprake was van grote desinteresse vanuit het Westen. In de context van de Koude Oorlog konden de Amerikanen en de Europeanen zich namelijk niet al te druk maken over het neerslaan van een communistische machtsovername. Ook de Nederlandse regering maakte geen ophef over de gruwelijke gebeurtenissen in Indonesië. De opkomst van Soeharto ten koste van de anti-koloniale Soekarno werd destijds gezien als een positieve ontwikkeling.

The Look of Silence

In 2012 kwam de documentaire "The Act of Killing" in roulatie, in 2015 het vervolg erop: "The Look of Silence". In de eerste kwamen voornamelijk de daders in beeld, die vrijwel schaamteloos vertelden over hun misdaden. Nu was het de beurt aan de slachtoffers, die uitvoerig verhaal deden van hun ervaringen. Wederom een zeer indringend document van een vermaard regisseur over hoezeer het mis kan gaan wanneer onterechte ideeën en ideologieën de boventoon voeren. Dit tweede deel is eind september 2015 op de televisie vertoond.



"The Look of Silence"

De reden dat we hier toch aandacht besteden aan dit onderwerp is, dat het begin maart dit jaar precies 50 jaar geleden is, dat de communistenvervolging in Indonesië officieel ten einde kwam. Exacte tellingen ontbreken, maar over het algemeen wordt gedacht dat er tussen de 1,5 en 2 miljoen mensen bij deze vervolging zijn omgebracht. Hierdoor kan met recht worden gesproken over een genocide.

Wel eens gedacht aan adverteren in NICC Magazine?
Uw product of dienst wordt door minstens 100.000 mensen opgemerkt.
Vraag vrijblijvend onze advertentieformaten en tarieven aan
info@indisch-centrum-denhaag.nl

Taxatietour Indische schilderijen

Van 22 t/m 25 februari toert het Zeeuws Veilinghuis door Nederland om Indonesische schilderijen te taxeren. Het gaat hierbij vooral om Europese kunstenaars die in voormalig Nederlands-Indië hebben gewerkt. Daarnaast is ook interesse in Indonesische kunstenaars die door Europeanen zijn beïnvloed en een selecte groep moderne kunstenaars.

Al jaren is het veilinghuis gespecialiseerd in deze schilderijen en is op dit gebied zelfs een wereldspeler. Taxateur René de Visser vertelt hier het volgende over.

'Heel het jaar door taxeer ik voor onze Indische veilingen. Er is veel kaf bij het koren, slechts een klein deel is echt interessant. Toch lukt het ons om ieder half jaar een veiling van hoog niveau te presenteren. Vaak worden dan (zeker voor Nederlandse begrippen) echt hoge opbrengsten gerealiseerd. Zo verkochten we vele werken boven € 100.000 met als hoogtepunt een Hofker die voor € 600.000 werd afgehamerd.

Bij veel mensen zijn de kunstenaars die in trek zijn relatief onbekend. In 2015 veilden we twee schilderijen waarvan de eigenaren in eerste instantie dachten dat ze een geringe waarde hadden. Eén (een schilderij van Lee Man Fong) werd afgehamerd voor € 110.000 en een andere (S. Sudjojono) voor € 64.000. U kunt zich voorstellen hoe blij ze waren na de veiling! We verkopen met name direct aan verzamelaars en musea in Azië. Door de jaren heen hebben we een groot bestand opgebouwd en uiteindelijk ben ik ook getrouwd met een Indonesische.'

Voorbeelden van kunstenaars zijn: Willem Gerard Hofker, Rudolf Bonnet, Raden Saleh, Romualdo Locatelli, Gerard Pieter Adolfs, Walter Spies, Adrien Jean Le Mayeur de Merpres, Theo Meier, Pieter Ouborg, Lee Man Fong, Willem Imandt, Auke Sonnega, Isaac Israëls, Willem Dooyewaard, S. Sudjojono, Luciën Frits Ohl, Hal Wichers en Basoeki Abdullah.

Omdat het veilinghuis opereert vanuit Middelburg en Amsterdam en minder vaak in het oosten van Nederland komt, worden nu Eindhoven, Zwolle, Groningen en Utrecht aangedaan. Op afspraak kunnen schilderijen gratis getaxeerd worden en indien gewenst ook worden achtergelaten om te laten veilen. (zie ook op pag.16)

Data, locaties en tijden (op afspraak):

EINDHOVEN:
Maandag 22 februari, 13.00 - 17.00 uur. ***Hampshire Hotel Parkzicht***
Alberdingk Thijmlaan 18, 5615 EB Eindhoven

ZWOLLE:
Dinsdag 23 februari, 13.00 - 17.00 uur. ***Grand Hotel Wientjes***
Stationsweg 7, 8011 CZ Zwolle

GRONINGEN:
Woensdag 24 februari, 13.00 - 17.00 uur. ***Hampshire Hotel Plaza***
Laan Corpus den Hoorn 300, 9728 JT Groningen

UTRECHT:
Donderdag 25 februari, 13.00 - 17.00 uur. ***Carlton President Hotel***
Floraweg 25, 3542 DX Utrecht

Meer informatie:
René de Visser | Zeeuws Veilinghuis | Herengracht 74 | 4331 PX Middelburg
0118-650680 of 06-51414351 (tijdens taxatiedagen)
info@zeeuwsveilinghuis.nl | www.zeeuwsveilinghuis.nl

Selamat Makan...

Door: Corry A. Bos

Ze duwen samen een winkelwagentje voor zich uit, mijn tienernichtjes. Overleggen wat ze vanavond zullen gaan eten. Bij de kant en klare maaltijden zoekt de oudste, tussen de verschillende schalen nasi goreng, er eentje met veel aandacht uit.

'Vind je deze ook lekker', vraagt ze aan de jongste, die zich vooroverbuigt in een vrieskist om er drie zakjes saté uit te vissen. Samen bestuderen ze welke er het lekkerste uit ziet. 'Hé, er liggen ook spareribs'. De saté en de nasi goreng leggen ze weer terug. De jongste twijfelt nog even bij de pasta's. Ik wil vandaag geen spaghetti, zegt de oudste en duwt het karretje verder.

Haar oma, vlak na de oorlog nog in Batavia geboren en als vijf maanden oude baby naar Nederland vertrokken, trouwde met een Italiaan toen ze voor een tijdje in Rome woonde. Haar moeder werd geboren aan de rand van de Noord Hollandse duinen en trouwde met een Hollandse jongen.

Na een half uurtje is de bodem van hun wagentje bedekt met (toch) saté ayam, twee voorgekookte suikermaïs vacuüm verpakt in plastic, een zak kroepoek udang, bananen, manga en lychees in blik. De avondmaaltijd staat strakjes binnen tien minuten op tafel.
De jongste is geboren uit een Indonesische moeder en een Nederlandse vader. Ze praat graag Indonesisch met haar oma en moeder.

Twee tieners samen aan het winkelen in de grote super die op de kleintjes let. Deze twee letten heel goed op. Doelbewust speuren ze de schappen af op zoek naar een Indisch feestmaal waar vandaag niet voor gekookt hoeft te worden.

Indonesisch en Indisch eten wordt hen thuis veelvuldig voorgezet. Door hun moeders, tantes, oma's, overgrootmoeders, soms ooms, neven en opa's, met veel liefde klaargemaakt.
Kinderen van deze tijd. Ze treden de wereld tegemoet zonder die Indische of Indonesische terughoudendheid.
Tot slot komt een van hen nog met een borrelsnack aan van uitgebakken zwoerdjes. Dit is een lekkernij die ze met moeite kan weerstaan. 'Tante, pulang!', hoor ik haar roepen. Bij het zakje uitgebakken zwoerdjes komen de herinneringen aan mijn eigen jeugd terug.



'Gatver wat ligt hier?', hoor ik mijn zus Dodo, die officieel Noortje heet, roepen. We zijn in de schuur. Ze wijst, met haar neus dichtgeknepen, naar een tampat. Hierop liggen grijze velletjes, sommige glad, ander opgekruld, te drogen. Daarnaast een glazen schaal met roze varkensoren en pootjes.
'Daar maak ik strakjes iets lekkers van en van de zwoerdjes een soort kroepoek', zegt mijn moeder en jaagt ons de tuin in. Die soort kroepoek zijn de uitgebakken zwoerdjes die de meisjes een halve eeuw later zo lekker vinden. Ze liggen in plastic zakjes in de supermarkten en op de toonbank van vele slagers.

Zeven was ik, toen we samen met mijn zusjes en ouders aan boord van de Oranje stapten. Een jaar later waren we nog niet echt gewend aan het Hollandse eten. Mijn moeder en mijn tantes rommelde maar wat aan in de keuken. Wat in Indië een lekkernij was: aardappelen, groenten en vlees werd in Holland dagelijks op tafel gezet. Nu was het een zoektocht naar de verschillende ingrediënten om hier in Holland Indisch eten te bereiden. Er werd *'kriepiek'* gemaakt van dunne plakjes aardappels voor de kinderen en voor bij de borrel van de volwassenen. Volgens mij was dat de eerste home made chips die nu in vele varianten in de schappen van de supermarkten ligt. De eerste keer dat we soto ayam aten flanste mijn moeder samen met mijn oma een *'lontong belazer'* in elkaar van boekweit-grutjes. Het zag er en beetje vreemd uit op die platte schaal en de kleur was niet heel erg aantrekkelijk: grauw grijs. Maar de soto smaakte heerlijk. Het duurde wel en paar jaar voordat de eerste echte spierwitte lontong in een plastic zakje uit het kokende water gevist kon worden.

Kroepoek, dendeng, zout vlees kwamen uit de schuur en de eerste satés werden aan fietsspaken in de tuin geroosterd.
Sambal maken was iets wat mijn moeder graag wilde, maar de hete pepers waren (nog) onbekend bij de groentewinkels. In Den Haag kwam een van de eerste toko's, Amsterdam en Haarlem volgden snel. Kleine toko's met een minimum aan Indische producten.

Op de Albert Cuypmarkt in Amsterdam kregen de Indische dames bij de viskramen visafval 'voor de kat': resten van gefileerde kabeljauw, met kop en al. Krabben die voor de sier op het ijs tussen de vissen lagen, gingen voor een paar dubbeltjes ook mee in de tas. Bij de slager werden pondjes vuile, stinkende koeien-

magen 'voor de hond' gewogen maar ze verdwenen in de pan om er soto babat van te maken. De poelier stopte na een paar keer ongevraagd halsjes, kippen-levertjes en magen in de lege kippenbuik. Al die winkeliers moeten gedacht hebben dat die Indische mensen veel katten en honden in huis hadden.

Eind jaren vijftig kwamen de eerste gastarbeiders voor de Hoogovens naar Nederland. De eerste uitheemse producten verschenen op de markt in Haarlem en Beverwijk. Voor de Nederlanders vreemde groenten. De verse lomboks, aubergines, courgettes, paprika's en vele verse kruiden lagen als onbekenden uitgestald tussen de bloemkolen en spruitjes. Niet alleen de gastarbeidersgezinnen, maar ook de mensen uit de Indische gemeenschap wisten al gauw waar ze terecht konden voor deze producten.

Vijftig jaar later is het heel gewoon dat er € 2,50 per kilo voor viskoppen wordt gerekend. Soto babat kan gemaakt worden van schoongemaakte pens, nu niet alleen meer voor de hond en levertjes, magen van de kippen liggen dagelijks in de schappen. Kepiting (krab) is niet meer alleen een ware delicatesse voor de buitenlanders, ook de Hollandse keuken weet er nu weg mee.
Daarna kwamen de Antilianen en Surinamers naar Nederland, een begin van de multi-culturele samenleving. Lonny's mandjes veroverden Nederland en de magnetrons zijn niet meer weg te denken.



Op de eerste kleine potjes sambal die op de markt kwamen stond Conimex. Die firma scheen toen patent te hebben op de Indische producten die langzamerhand de toko's vulden.

Waar eerst door Indische tantes voor familie en vrienden op bestelling sambals, lempers, pasteitjes, loempia's, kroketten en soms zelfs een portie nasi goreng met saté vervaardigd werden, was dit alles in de toko's en ook in sommige supers te koop.
In de jaren zeventig werd het Indisch koken al als gewoon ervaren.

De pionierstijd van sambal goreng spruitjes, boontjes en ikan Bali 'belazer', de eigen gemaakte kroepoek, sambal oelek en de vele andere gerechten werd verdrongen door kant en klare boemboes. Die zijn er in vele soorten zodat het gemakkelijk werd een rijsttafel klaar te maken. 'Luie wijven rijsttafel' volgens mijn moeder en mijn tantes. Zij kookten op iedere verjaardag nog ouderwets met hun eigen ge-oelekte boemboes in de oude tjobek, die ze uit Indië meegenomen hadden.
Nu is Indisch eten helemaal geïntegreerd in de Hollandse samenleving.

's Avonds zaten we aan de maaltijd uit de diepvries. Hij stond inderdaad in tien minuten op tafel. Het was heel gezellig hoor, maar oooooohhh, wat had ik een verlangen naar die heerlijke zelfgemaakte nasi van mijn moeder.

Beeldje Jongenskampen te koop

Op twee plaatsen in de wereld staat bijgaand (zie foto) herdenkingsbeeldje en dat ter nagedachtenis aan alle jongens die tijdens de Japanse bezetting van Nederlands Indië gedurende de Tweede Wereldoorlog in de Jongenskampen geleden hebben en/of omgekomen zijn. Het originele beeld met op de sokkel de woorden *'Zij waren nog zo jong'* is te vinden op het Ereveld Kalibanteng te Semarang op Midden-Java. Het werd in 1988 onthuld. Het tweede beeldje, een replica, is te vinden op het terrein van Bronbeek in Arnhem. Een 12-jarig jongetje, gehuld in kawat



(lendendoek) met een pacol (hak) over de schouder en een bosbijl in de hand, staat op een sawahdijkje en kijkt uitgehongerd met lege ogen in de verte, hopend op de bevrijding. Voor veel jongens kwam de verlossing te laat en zij vonden een vaak onbekend gebleven graf.

Het idee om beide monumenten te realiseren kwam destijds van H.L.B. Mahieu die de inmiddels overleden kunstenaar Anton Beysens bereid vond om het plastiek te realiseren. Een verkleinde versie van het beeld kwam destijds in een kleine

oplage op de markt. Nu, vele jaren later, blijken nabestaanden behoefte te hebben om alsnog een dergelijk klein beeld (hoogte ca. 20 cm) aan te schaffen. De oorspronkelijke kunstenaar heeft de mallen van het beeld niet bewaard en dus moest er een nieuwe kunstenaar gevonden worden die het mini-beeldje gaat maken. Beeldhouwer Richard van der Koppel gaat op basis van een eenmalige inventarisatie het beeldje realiseren.

Interesse? U kunt uw bestelling per mail richten aan: jan.postma100@hetnet.nl en/of telefonisch bij Henk Poelakker (0416-351940). Het beeldje zal uitgevoerd worden in hars en verbronsd worden. De kosten zonder winstoogmerk bedragen € 150,- en dat is inclusief het bewaardoosje met uitvoerige beschrijving en verzendkosten. Tot 1 april 2016 is bestellen van dit prachtige beeldje mogelijk.



Teken de petitie 'Traktaat van Wassenaar 1966' op: http://uitbetalentvw66.petities.nl/

Korte berichten

Go-Tan NK Wokslee

Wie er vorig jaar bij geweest is, herinnert zich vast nog de hilarische beelden bij de Nederlandse Kampioenschappen WOKSLEE. En wie het gemist heeft, moet dit jaar beslist gaan



In de starthouding.....

kijken – of liever nog: meedoen – met dit door Go-Tan bedachte winterse kampioenschap. Haal je muts en wanten maar uit de kast want het 'koelste' evenement van het jaar komt er weer aan: het NK Wokslee. Deelname vanaf 16 jr.
Op zondag 13 maart van 15.00 tot 18.00 uur halen Go-Tan en Skidôme Rucphen weer alles uit de kast om een evenement neer te zetten wat je niet snel zult vergeten. Zoals de naam al doet vermoeden, gaat het om een race in een slee in de vorm van een grote wok. Wie daarin het snelste van de Rucphense sneeuwpiste afdaalt wordt gekroond tot de



'Wokslee kampioen 2016' en wint de hoofdprijs: **een luxe diner voor twee personen bij het sterrenrestaurant 'De Librije' ter waarde van € 400,00.** Durf jij de uitdaging aan? Schrijf je dan tot uiterlijk 12 maart a.s. in via **www.wokslee.nl.**

Verankering Indisch Herinneringscentrum in de Nederlandse samenleving?

Het Indisch Herinneringscentrum zet zich sinds 2007 actief in om de herinnering aan de gebeurtenissen tijdens en na de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië en de gevolgen daarvan levend te houden. Het is onze missie om kennis te vergroten over deze onderbelichte periode in de Nederlandse geschiedenis. Het Indisch Herinneringscentrum is één van de vier herinneringscentra in Nederland. In tegenstelling tot de herinneringscentra Kamp Westerbork, Kamp Vught en Kamp Amersfoort, heeft het Indisch Herinneringscentrum geen vanzelfsprekende plek in Nederland.

Uitbreiding
Bij de oprichting van het Indisch Herinneringscentrum is - zoals een onderzoek van Boer & Croon uitwees - gekozen voor landgoed Bronbeek in Arnhem. Daar heeft het Indisch Herinneringscentrum sinds augustus 2008 zijn kantoor.



Het IHC op Landgoed Bronbeek

De organisatie staat als een huis, de (podium- en educatieve) activiteiten nemen ook toe en de achterban groeit. Ook groeit de vraag naar een fysieke ontmoetingsplek waar mensen kennis vergaren en verhalen kunnen delen. Om als volwaardig herinneringscentrum te kunnen functioneren is uitbreiding erg essentieel gebleken.

De pleisterplaats van Indisch Nederland

De huidige locatie biedt tot op heden geen mogelijkheid tot uitbreiding. Nu, bijna 10 jaar na het onderzoek van Boer & Croon, wordt door het bestuur en de directie onderzocht hoe het Indisch Herinneringscentrum het beste vorm kan geven aan de realisatie van een fysieke pleisterplaats die zoveel mogelijk voldoet aan alle wensen. Wij zijn benieuwd hoe u het Indische verleden in de Nederlandse samenleving verankerd zou willen zien!

Wij zijn benieuwd naar uw mening!

Naar de enquête:

https://nl.surveymonkey.com/r/enqueteihc?c=ffe5090f42

Jan Toorop, zang der tijden

Toorop-expert Gerard van Wezel laat de lezer in Jan Toorop: Zang der Tijden kennis maken met Toorops artistieke veelzijdigheid, de autobiografische elementen die daaraan ten grondslag lagen en weet daarbij een nieuw beeld van deze internationaal georiënteerde kunstenaar te geven. Deze mengeling van invalshoeken maakt dit boek, aangevuld door circa vijfhonderd ondersteunende afbeeldingen, tot een ultieme uitgave over de kunstenaar Jan Toorop. In de periode 1891-1897 vond Toorop zijn geheel eigen, symbolistische stijl. De werken uit deze periode behoren tot de belangrijkste in zijn oeuvre en vormen de kern van de pointillisme, kwam het luminisme. Vanaf 1910 ging zijn voorkeur uit naar figuratie op geometrische basis. Vanaf ongeveer 1920 zou hij zich voornamelijk toeleggen op werk met een religieus karakter. Kenmerkend voor Toorop is zijn artistieke ontwikkeling, de steeds nieuwe ontdekkingen die hij deed en de risico's die hij durfde te nemen. Toorop was een échte kunstenaar en dat is op iedere pagina in *Zang der Tijden* te merken. Dit boek, dat groots en luxe is uitgegeven, verschijnt ter gelegenheid van de gelijknamige tentoonstelling in het Gemeentemuseum Den Haag, te zien van 26 februari t/m 29 mei 2016. Zie de site van het Gemeentemuseum: **www.gemeentemuseum.nl/tentoonstellingen/jan-toorop**



(advertentie)



(advertentie)

Kortingsbon op pagina 30

Identiteit is belangrijker dan je denkt

Door: Armando Ello

Onlangs moest ik mij voorstellen in een groep onbekenden en misschien herken je het wel. In je hoofd ga je dan bedenken wat je over jezelf zal zeggen. We zaten in een kring van ongeveer 20 mensen en ik was nummer 7 geloof ik.

Dan wordt het steeds spannender tot je aan de beurt bent, maar ik moest zeggen dat ik het er vrij soepel van afbracht.
Omdat mijn buurvrouw mij vriendelijk introduceerde in de trant van:.. En dan moet je voorstellen dat dit allemaal in het Engels ging. Overigens is dit een groep vrijwilligers waar ik zelf onderdeel van ben om een gezamenlijk TEDxEducation event te organiseren in Amsterdam.

Mijzelf introduceren

Buurvrouw: 'Of niet Armando Ello? Wat een mooie naam..... Wat is jou verhaal ?
Ik: Ja! over mijn naam gesproken, die is van Portugese komaf, want mijn voorouders zijn van Nederlands-Indië, van Timor en omdat dat een Portugees deel was is mijn naam te verklaren.
Ten tweede brengt de vorige TEDx Editie mij inspiratie hoe ik de koloniale geschiedenis in de basschoolbanken kan krijgen, maar eigenlijk ben ik hier alleen maar om het evenement vast te leggen als fotograaf.. (En op dat moment zag ik ja knikkers en blikken die dat tof vonden om te horen).en dan de rest van mijn bio verteld in 2 minuten.

Zo zie je dat ik in mijn introductie mij meteen positioneer als de fotograaf met Indische roots.
Steeds vaker haal ik mijn etnische identiteit naar voren en wat je ziet is dat mensen dat waarderen, omdat ik van mijzelf weet dat ik er zeker niet Nederlands uitzie en dat mensen toch graag die vermoedens willen horen naar mijn idee.
Het is niet perse om de andere daar prettig bij te laten voelen, maar eerder mezelf, omdat ik er dan voor uit ben gekomen dat ik Indisch ben. Het voelt prettig dat ik mijn etnische afkomst niet meer hoef uit te leggen en we verder kunnen in onze samenwerking.



Later in de pauze sprak een dame mijn aan of ik uit Timor-lest kwam, en dat gaf weer een aanknoping op waar mensen mij op kunnen aanspreken. Op mijn identiteit dus. Ondersom vroeg ik of zij misschien van gemixte afkomst was, maar nee.. Puur Hollands, maar als ze de stamboom mocht geloven had ze wel Spaanse namen ontdekt. Dus ja, wat is de echte Nederlander dan precies? Zei ik..

Mijn ervaring tot nu toe is, als mensen weten waar je precies vandaan komt, vormt dat heel snel een vertrouwensbasis.
Zo voelt dat voor mij tenminste. Mij voorstellen op die manier deed ik nooit eerder, maar het bevalt me wel. Als eigenaar van deze site is het ook voor mij nog steeds een ontdekking.

Wat betekent de publicatie op National Geographic?

Ik lees mijzelf weer terug op de site na een interview met de journalist van National Geographic en dan denk ik: Dus zo zien mensen mij en op deze manier worden mijn woorden geïnterpreteerd. De feiten kloppen niet helemaal en de woordkeuze is niet zoals ik het gezegd en bedoeld heb, maar tegelijkertijd weet ik dat dit stuk heel belangrijk is om het op NatGeo gepubliceerd te hebben, want het gaat over de Indische identiteit.

De 'Twijfelindo's'..... zolang ik dit project aandacht kan geven krijgt de Indische gemeenschap steeds meer bekendheid en erkenning dat deze groep toch echtwel bestaat. Ondanks we zo onzichtbaar zijn met een verborgen identiteit.

Als je het mij vraagt ben ik trots dat dit idee van 5 jaar geleden tot dit project heeft geleid met de nodige en juiste aandacht. National Geographic is wat mij betreft echt een Internationaal merk die bijvoorbeeld dit belangrijk vind zoals ik citeer op hun site:
"Feiten: • Belangrijke onderzoeks-gebieden zijn: Biodiversiteit, cultuur, milieu en de geschiedenis van de mensheid – en altijd schitterend gefotografeerd....." en als ik dat lees is dat voor mij een groot compliment.

LINK voor aanmeldingen Backpay regeling

Vanaf 3 november vorig jaar hebben wij getracht zoveel mogelijk mensen op te vangen, wegwijs te maken voor wat betreft de aanstaande uitvoering van de Backpay Regeling die tot stand is gekomen met Staatssecretaris Martin van Rijn van VWS. Veel 90-plussers en hun kinderen hebben wij te woord gestaan. Hun gegevens zijn voor hun gemak en geruststelling opgenomen in een lijst die direct naar VWS is gestuurd en naar het SVB. Velen van hen hebben meteen na de plaatsing van de regeling in de Staatscourant (eind december 2015) een erkenning mogen ontvangen en een uitbetaling in het 'prille januari', zoals te kennen gegeven in het Algemeen Overleg Tweede Kamer in december vorig jaar. Voor de anderen geldt dat de officiële erkenningen en uitkeringen volgen zodra alle gegevens gecheckt zijn via het SVB. Deze mensen die zich de afgelopen tijd spontaan hebben gemeld blijven we begeleiden in samenspraak met het SVB.
Aan allen die we gesproken hebben, waaronder kinderen waarvan de ouders reeds overleden zijn, of van wie alleen de moeder nog in leven is, en daarom hebben moeten ondervinden hoeveel zeer het doet dat ze niet meegenomen zijn in deze regeling, dank voor het vertrouwen in onze daadkracht om tot een Final Fair Deal te komen voor allen die tekort gedaan zijn in de afgelopen 70 jaar. ***Stichting Het Indisch Platform***
Hieronder de LINK van de Sociale Verzekeringsbank voor aanvraagformulieren voor de Backpay Regeling.



Verzetsdeelnemers en Oorlogsgetroffenen
Uitkeringsregeling Backpay

De Uitkeringsregeling Backpay is op 24 december 2015 gepubliceerd in de Staatscourant en wordt uitgevoerd door de SVB. Uitgebreidere informatie zal binnenkort op deze website te vinden zijn. Vragen over deze regeling kunt u richten aan de afdeling Verzetsdeelnemers en Oorlogsgetroffenen. Een aanvraagformulier en informatiefolder zijn digitaal beschikbaar.

De Uitkeringsregeling Backpay is eind december 2015 ingesteld door de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en wordt uitgevoerd door de SVB.
De regeling is bedoeld voor mensen die:

- als voormalige ambtenaren of KNIL-militairen in dienst waren bij het Nederlands-Indisch Gouvernement,
- over de oorlogsjaren in Nederlands-Indië geen of niet volledig salaris hebben ontvangen,
- zich in de oorlogsjaren niet onwaardig hebben gedragen,
- op 15 augustus 2015 in leven waren.

Als aan de voorwaarden is voldaan, wordt een eenmalige uitkering van netto € 25.000 betaald.
Meer informatie over de voorwaarden kunt u vinden in de informatiefolder. Ook kunt u een aanvraagformulier downloaden.

- Informatiefolder Uitkeringsregeling Backpay (pdf, 531 kB)
- Aanvraagformulier Uitkeringsregeling Backpay (pdf, 570 kB

Recept van de maand

Dendeng Blado

Een lekker pittig rundvlees-gerecht, dat prima past bij de rijsttafel.

Ingrediënten:
600 gram biefstuk, rosbief of malse bieflappen, 4 sjalotten of 1 grote rode ui. 4 teentjes knoflook, 1 tl. ketoembar, 1/2 tl. djintan, 1 tl. djahé, 1 t. laos, 1/4 blokje trassi, 2 kopjes dikke kokosmelk, 3 verse lomboks, 2 el. sambal oelek, 2 tl. suiker, snufje zout, scheut olie om in te bakken.

Bereiding:
Maal de sjalotten, sambal, knoflook en trassi met de droge kruiden in het hakmolentje van de staafmixer fijn. Snijd nu het



rundvlees in heel dunne plakken van ca. 5 cm groot. Kook deze dunne plakjes in wat water met een snufje zout enkele minuten. Fruit het uien-sambalmengsel in wat olie in de wok. Schep met een schuimspaan het vlees uit het kookwater en dep het goed droog met keukenpapier. Doe de kokosmelk bij de boemboe in de wok en roer goed door. Laat deze boemboe goed inkoken en doe hierin het rundvlees. Bak alles stevig door tot het rundvlees drooggebakken en een beetje krokant is. Snijd de lomboks in schuine ringen en roer dit als laatste erdoor. Lekker als bijgerecht bij uw rijsttafel.

Wilt u het wat minder pedis hebben? Verwijdert u dan de zaadjes uit de lomboks of gebruik iets minder sambal oelek.

Selamat Makan

Gedicht

door: Mary-Jane Sahanaja

De auteur en dichteres Mary-Jane Sahanaja (1971) beschrijft in haar bundels ***"Verlossing van de schaamte en de schuld"*** en ***"Mijn waarheid"*** als jongste dochter van een KNIL-er, hoe haar vaders stille verdriet van invloed is geweest op haar leven. Ze kent een verleden van misbruik en mishandeling, waarover zij heel openhartig schrijft, zonder afbreuk te doen aan haar liefde voor haar ouders. Haar gedichtenbundels zijn te bestellen bij www.bol.com en www.freemusketeers.nl

Niet alleen

Bundel: "Verlossing van de schaamte en de schuld", 2009

Het duizelt me
Zo veel nieuwe informatie
In zo een korte tijd

Te weten wat ik nu weet
Toch niet helemaal onbeschadigd
Na al die jaren van innerlijke strijd

Mijn geest is zo krachtig
Heeft zo een slimme zet gedaan
Om mij pijn te besparen
Al die jaren hebben zij naast mij gestaan

Nooit geweten dat ik dit ooit zelf heb toegestaan

Erachter gekomen
Dat zij ontstond tijdens mijn tweede lecvensjaar
Mijn gevoelsleven was in gevaar
En toen was zij ineens daar

Om mij te redden van een grote geestelijke pijn
Vonden zij en ik het beter als zij daar zou zijn

Zij vond het niet erg
Vond het zelfs prima en heel fijn
Omdat zij wist dat ik het niet zou overleven
Om zelf aanwezig te zijn

Na haar kwamen nog een aantal helpers
Om mij te helpen overleven
Eindelijk aan allen een naam gegeven

Nu ik weet dat het zo werkelijk is gegaan
Kan ik eindelijk met mijn helpers leren omgaan
Nog een lange weg te gaan ik weet het
Maar het is goed om te weten niet alleen te staan

CREAPRO
VERTALINGEN
Den Haag

Vertalingen vanuit en in alle moderne talen
Speciaal: technisch, medisch, juridisch en creatief
Schrijven van uw memoires, brochures en andere teksten

SINDS 1989 VERTALERS & GHOSTWRITERS
DIE U ZORGEN UIT HANDEN NEMEN

Galileïstraat 18 - 2561 TE Den Haag - tel: 070-362 05 89 - 06-83205997
@: creapro@worldonline.nl **W:** www.creapro.myplaces.nl

VERTAALWERK & GHOSTWRITING

(advertentie)

Oproep alle organisatoren van Pasar Malams

Op een van de laatste pagina's treft u maandelijks de ***Pasar Kalender*** aan. Op verzoek van veel lezers willen wij deze dit jaar gaan uitbreiden naar een bijna volledig overzicht van alle Pasar Malams en Pasars in Nederland en daarbuiten. Tot op heden heeft u in deze rubriek altijd de reguliere grote(re) Pasars gevonden, met daarnaast een aantal kleine Pasars. En juist dat laatste willen wij dit jaar op veler verzoek gaan uitbreiden. De reden is, dat vrijwel iedereen die grote Pasars wel kent en ook de organisatoren ervan.



Veel mensen kijken dus regelmatig op hun websites voor nadere informatie. Maar waar en wanneer worden nu al die kleintjes gehouden? Veel verenigingen, stichtingen, maar ook veel winkel-organisaties en zorginstellingen houden hun eigen Pasar Malam. Vaak niet zo perfectionistisch georganiseerd, maar misschien juist daarom wel zo leuk en gezellig. Talloze mensen die vrijwillig vele uren tijd opofferen voor de voorbereidingen en op de dag zelf (die soms niet meer dan een zestal uren duurt) volop in touw zijn om hún eigen Pasar te laten slagen. Deze mensen mogen best een steuntje in de rug hebben en NICC Magazine wil daartoe het medium zijn.
Natuurlijk zullen wij al die grote(re) Pasar Malams blijven aankondigen in deze rubriek; daar kunt u op rekenen. Maar ook aan al die kleine Pasars willen wij graag meer aandacht schenken en een plek geven in de Pasar Kalender. *(zie pagina 30)*
Voor wie is deze oproep bedoeld?

- Indische, Surinaamse en Papoea verenigingen
- Winkeliersverenigingen
- Zorginstellingen
- Wijkorganisaties
- Bewonersorganisaties

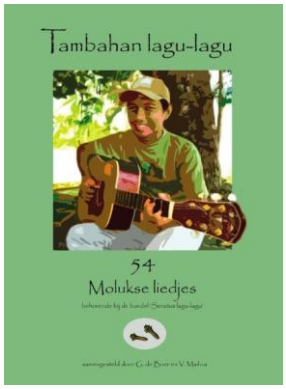


Gaat u dit jaar een Pasar Malam organiseren of weet u waar er een wordt gehouden? Geeft u het dan aan ons door, met naam, adres, woonplaats, begin- en eindtijden, optredens, entreeheffing of niet, en verder alles wat u maar kwijt wilt. Belangrijk is ook uw website. De redactie beoordeelt dan of het bij een vermelding (gegarandeerd) in de Pasar Kalender blijft, of dat we er ook in De Indische Agenda aandacht aan schenken. Het moeten natuurlijk wel ECHTE Pasars zijn en géén braderieën.

Stuurt u uw gegevens aan onze redactie via het e-mailadres: info@indisch-centrum-denhaag.nl

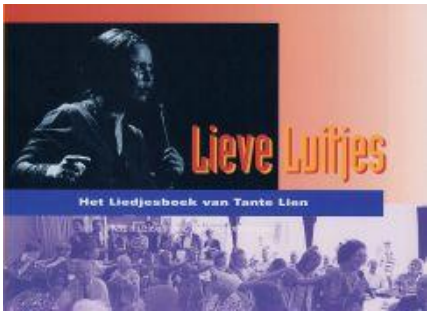
Boekbespreking, *e*-Books, CD & DVD, Presentatie & Signeren

Tambahan lagu-lagu – Vic Mailoa en Gerrit de Boer. In deze publicatie, waarin 54 traditionele Molukse liederen zijn gebundeld, hebben Vic Mailoa en Gerrit de Boer hun muzikale speurtocht naar Molukse muziek in



Nederland afgerond. Samen met het eerder verschenen Seratus Lagu-lagu, waarin 100 bekende Molukse liedjes zijn gebundeld, hebben zij de meeste traditioneel Molukse liederen in kaart gebracht en toegankelijk gemaakt voor een volgende generatie. Ook het Moluks Museum MuMa en de BMKC (Bibliotheek Moluks Kennis Centrum) in Houten hebben een aantal langvergeten pareltjes ingebracht. Veel lagu gaan over heimwee en terugkeer naar de kruidnagel-eilanden In sommige liederen is nog een echo te horen van aansporingen voor de roeiers van prauwen tussen de eilanden. Ook kinderliedjes, oude krijgs-dansen, hymnes en ook historische gebeurtenissen zijn overgeleverd in dit prachtige repertoire. Omdat het zingen van deze muziek nog steeds een sterke traditie is, hebben de samenstellers Mailoa en De Boer ook enkele moderne lagu-lagu in de bundel opgenomen. Het lied- en tekstboek Tambahan lagu-lagu, 54 Molukse liedjes, is nu verkrijgbaar via de websites www.gerritsmuziek.com en www.totemboek.nl. *Adviesprijs: € 24,90*

Lieve luitjes – Wieteke van Dort. "Wist u dat wij wekelijks gebeld worden met de vraag of wij teksten hebben van Indische liedjes. Vele fotokopietjes van Terang Boelan, Nina Bobo en Geef mij maar nasi goreng gingen de deur uit", aldus Wieteke van Dort. Maar nu is er een uitgebreid liedjesboek, waar niet alleen de teksten instaan, maar ook de muziek. In dit boek staan 51 Liedjesteksten met muzieknotaties en foto's. Samenstelling: Wieteke van Dort. Muziekbewerking: Gildo Del Mistro. Vormgeving: Jan van Waarden. Met de melodielijn en de akkoordsymbolen kunt u alles zelf spelen en zingen. Mocht u de melodieën eerst willen horen, dan kunt u de meeste van de liedjes uit Lieve Luitjes vinden op de jubileum dubbel CD 25 jaar Tante Lien. Er zijn al veel solozangers en koren die de bundel hebben aangeschaft, zelfs ver buiten Nederland! Afgezien van de 51 teksten en melodieën is Lieve Luitjes ook een mooi kijkboek. De graficus Jan van Waarden, broer van uitgeefster Trude van Waarden heeft zich uitgeleefd in de vormgeving met Sfeervolle kleurenfoto's uit Indonesië, afbeeldingen van optredens en manifestaties van Tante Lien. Dit



alles maakt van het boek een bijzonder document. Er staat bijvoorbeeld een foto in van Wieteke toen ze in 1978 in de Tweede Kamer Het Lied van de Schuld mocht zingen over de achterstallige KNIL-soldij. Het Liedjesboek van Tante Lien, Lieve Luitjes is opgedragen aan de regisseur van de Late Late Lien Shows, Frans Boelen. Het boek is uitsluitend nog verkrijgbaar bij Wieteke van Dort Productions, via e-mail: info@wietekevandort.nl. onder vermelding van : Lieve luitjes. *Prijs: € 10,00 (excl. porti).*

Indisch koken – Floor van Dinteren. Deze nieuwe titel in de succesvolle Happiness-serie neemt je mee naar een uniek stuk culinair erfgoed: de Indische keuken. De Indische keuken, met zijn weldoordachte composities van smaken, geuren en kleuren. De gerechten zijn een versmelting



van Indonesische en Hollandse invloeden en veelal gebaseerd op familierecepten die van generatie op generatie zijn overgegaan. Dit zeer complete en sfeervolle kookboek neemt je bij de hand om thuis de meest fantastische Indische en Indonesische gerechten op tafel te zetten. Zo'n beetje alles komt aan bod: soepen, gerechten met vlees, kip of vis, groenten en eiergerechten, bijgerechten, boemboes en andere smaakmakers, maar ook broodjes, drankjes en zoetigheden. Dit boek beantwoordt aan een oeroud Indisch gezegde: "Als er niets over is, dan was er niet genoeg!" *Dit boek verschijnt binnenkort. Adviesprijs: € 17,50*

Presentatie & Signeren



De tolk van Java – Alfred Birney. Voor een Helmondse schoenmakersdochter, en een Indische voormalige oorlogstolk en hun zoon – de verteller – bestaat er geen heden. Er is alleen een belast verleden: de jeugd van de moeder tijdens de Tweede Wereldoorlog in Brabant; de jeugd van de vader, die na de oorlog van Oost-Java naar Nederland vlucht; en de jeugd van de verteller die, geterroriseerd door zijn paranoïde vader, zijn tienerjaren op een internaat doorbrengt. Jarenlang zal hij zijn ouders achtervolgen met vragen over de oorlog, die ook hij als een zware last met zich meedraagt. Hun verhalen zijn spannend, hilarisch, gruwelijk, treurig en rauw. Hun onderlinge verhouding is afwijkend: ze zijn eerder tot elkaar veroordeeld dan dat ze een liefhebbende band hebben, met de herinnering als hun gezamenlijke vijand. ***Boekpresentatie*** op donderdag 3 maart, 19.00 – 21.00 uur bij Boekhandel **Van Stockum**, Spui 40, 2611 BS Den Haag. Toegang: gratis. Wel graag aanmelden via: fictie@vanstockum.nl. Wilt u het boek reserveren? *Ctrl* + *Click* op deze LINK: Reserveer het boek (paperback). *Prijs: € 22,50.*

De in deze rubriek besproken boeken, CD's en DVD's zijn verkrijgbaar bij de Internet Boekhandel Van Stockum in Den Haag of bij de erkende boekwinkel,tenzij anders vermeld

VAN STOCKUM INTERNET BOEKHANDEL

www.vanstockum.nl

Just4Kids... voor iedereen van 4 tot 16 jaar

Kosmische horror

Door: Chinook de Deugd

De laatste paar weken ben ik gefascineerd geraakt door de genre kosmische horror en het leek me daarom leuk om mijn gedacht erover op te schrijven.

Kosmische horror maakt gebruik van de ongelofelijke grootheid van het heelal en de mogelijkheid dat er wezens zijn die zoveel groter, slimmer en gevaarlijker zijn. Wezens die mensen tot waanzin kunnen drijven door alleen maar erover te horen of ze te zien.

Of de kennis dat er een oneindig hoeveelheid aan universums is waarin je alles zal doen, alles gedaan zal worden en niets gedaan is.

Kosmische horror is zo interessant omdat het niet simpele bang-makerij is maar een idee dat je klein en nutteloos laten voelen en tegelijkertijd achterlaat met een gedachte in je achterhoofd die zegt "wat als er echt zoiets bestaat, wat als er echt zoiets gebeurt". Vanwege dit valt dus kosmische horror onder psycho-logische horror.

Een van de meest bekende kosmische horror auteurs is H.P Lovecraft en veel games en films proberen de sfeer die de boeken die Lovecraft heeft geschreven over te nemen en na te maken maar vaak lukt dit niet omdat in films en games de hoofdpersonage of de speler de macht heeft maar in kosmische horror wordt die macht weg genomen en valt er niks te doen aan het gigantische wezen dat dreigt de wereld over te nemen.

Dit soort dingen zijn te zijn in games zoals Bloodborne waarin de speler gigantische en machtige wezen moet verslaan en iets dat "madmen's knowledge" te verzamelen, dit geeft wel een interessant gevoel aan het spel omdat des te meer "madmen's knowledge" je verzamelt, des te meer dingen je gaat zien die je eerst niet zag en des te meer schade je krijgt van een effect dat "frenzy" heet. Dit wil eigenlijk zeggen dat de kennis die voor de mens verboden hoort te zijn met een dure prijs komt.

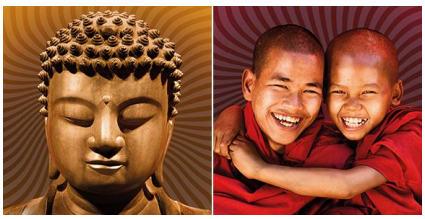
Een game die dit wel goed doet is bijvoorbeeld Sillent Hill waarin de

optie vechten er niet vaak in zit en lopen je enige keuze is, je moet beleven wat er in het stadje gebeurt en wat er met jou zal gebeuren.
Je kan ook proberen om dingen die kosmische horror griezelig maken positief te maken zoals bijvoorbeeld, als er oneindig veel universums zijn dan hebben mijn fouten geen betekenis maar mijn prestaties zullen nog steeds geprezen worden.
Wat nou als je aan zo'n eeuwenoud wezen een vraag zou kunnen stellen, misschien zou je onmetelijke wijsheid krijgen of naar de 4de dimensie worden geteleporteerd.

Bijzondere tentoonstelling "De Boeddha"

De Boeddha is een van de meest inspirerende figuren uit de wereldgeschiedenis. Wat maakt het levensverhaal van deze spirituele leider zo enorm intrigerend? Waarom zijn de Boeddhabeelden uit diverse landen zo verschillend van elkaar? Wat zoeken mensen in het boeddhisme? Deze en vele andere vragen staan centraal in de grote tentoonstelling DE BOEDDHA. Te zien t/m 14 augustus 2016.

Nog niet eerder werd de verbindende kracht van de Boeddha op deze manier in kaart gebracht. Bezoekers maken een reis langs historische plekken op aarde waar het boeddhisme lang geleden betekenisvol was en waar het nu nog volop leeft. Zo voert de reis langs bijvoorbeeld Thailand, India, Indonesië, Sri Lanka, Tibet en Japan. Maar de reis voert ook door eigen land. Aan de hand van stuk voor stuk bijzondere voorwerpen met een verhaal, indrukwekkende foto's, reportages en interviews met boeddhisten, worden bezoekers meegenomen in het kleurrijke levensverhaal van de Boeddha en de religieuze beleving van vele boeddhisten wereldwijd.



Het is de eerste keer dat er zoveel Boeddhabeelden tegelijk uit de eigen vaste museumcollectie gepresenteerd worden.
Gezamenlijk vertellen de getoonde voorwerpen het levensverhaal van de Boeddha. Zo is er een zeldzaam, recent aangekocht meer dan 35 meter lang Vessantradoek te zien met scènes uit een vorig leven van de Boeddha. Ook bijzonder zijn de eeuwenoude stenen Gandara reliëfs en de indrukwekkende contactreliek in de vorm van een enorme voetafdruk van de Boeddha.

Deze grote tentoonstelling is te bezoeken in het **Museum voor Volkenkunde**, Steenstraat 1, 2312 BS Leiden. Openingstijden: dagelijks 10.00 tot 17.00 uur (maandags gesloten, uitgezonderd schoolvakanties; op Koningsdag gesloten). Toegang: volwassene: € 14,00. 4-18 jr: € 6,00. tot 4 jr: gratis. CJP: 1 euro korting. Vriendenpas + Museum jaarkaart: gratis.
Nadere info: Tel: 088-0042800, of via mail: info@volkenkunde.nl. Kijk ook eens op de website: https://volkenkunde.nl/nl/de-boeddha.

Bamboeweek bij Taman Indonesia

Dit jaar is het Dierenpark Taman Indonesia voor het eerst geopend tijdens de voorjaars-vakantie. Met een speciale bamboeweek vol met activiteiten kunnen de jonge bezoekers zich dit voorjaar al vermaken bij het allerleukste uitje van Overijssel.

Dierenpark Taman Indonesia organiseert tijdens de voorjaars-vakantie verschillende activiteiten voor kinderen. Van bamboegames en expedities tot het bouwen van een heuse bamboetoren, er is van alles te doen omtrent het thema bamboe. Ook vindt er op zondag 28 februari een gezellige spelletjesmiddag plaats. Vooraf aanmelden is niet nodig, kinderen kunnen instromen tijdens de activiteiten. Een greep uit de activiteiten van de bamboeweek:



IndoMania Spellendag - zondag 28 februari
Congklak, Indonesisch domino, rummikub, schaken maar ook gave bordspelen als het spel JAVA, of Risk worden er vandaag gespeeld tijdens de Indo Spellendag. Doe je gezellig mee?

Bamboe bouwen – maandag 29 februari
Vandaag gaan we een toren bouwen met bamboe. Wie kan de hoogste toren bouwen? Ook kunnen de kinderen zelfstandig met elastieken (ook wel bamboe-stieken genoemd) zelfstandig aan hun eigen bouwwerk knutsel. Bouwplezier gegarandeerd!

Bamboe games – dinsdag 1 maart
Vandaag zijn de bamboegames op het plein. Hoe goed ben jij in bamboe tollen, hoelahoepen of blaaspijpschieten? Ontdek het bij de bamboe games!

TukTuk – woensdag 2 maart
Ooit wel eens in een tuktuk gezeten? Vandaag kunnen alle kinderen een ritje door het dorp maken met deze Aziatische driewieler! Wie weet kom je onderweg nog wel meer vreemde dieren tegen …

Bamboe bouwen – donderdag 3 maart
Vandaag gaan we een toren bouwen met bamboe. Wie kan de hoogste toren bouwen? Ook kunnen de kinderen zelfstandig met elastieken (ook wel bamboe-stieken genoemd) zelfstandig aan hun eigen bouwwerk knutsel. Bouwplezier gegarandeerd!



Expeditie Bamboe – vrijdag 4 maart
Wel eens naar Expeditie Robinson gekeken? Vandaag ga je op expeditie in de Taman. Ben jij getraind voor slimme spellen, behendige acties en lust jij vieze insecten? Wellicht word jij dan wel de echte Taman Avonturier!

Over Taman Indonesia
Taman Indonesia is een exotisch dierenpark waarbij u zich waant in de tropische omgeving van Indonesië. Niet alleen ontmoet u spannende Aziatische dieren zoals de Binturong, de luwaks en Maleise Bosuilen, u kunt ook een kijkje nemen in een echte traditionele Mentawai paalwoning of een hapje eten in onze Indische waroeng. Voor kinderen is er een speeltuin, een kinderboerderij en een spannende speurtocht.

Dierenpark Taman Indonesia vind je: Kallenkote 53, 8345 HE te Kallenkote (nabij Steenwijk). Alle inlichtingen over de Bamboeweek: www.taman-indonesia.nl

---

Korte berichten

Gezocht: Jong talent

In de rubriek ***"Just4Kids"*** hebben we eerder al aandacht besteed aan jong talent. Zo plaatsten we een artikeltje over twee meisjes



die Indonesische dansen leerden en verder ook een stukje over een drumtalentje Heb jij nou ook zo'n talent? Kan je goed gitaarspelen en treed je ook op? Of ben je een tenniskampioen in de dop, een goed biljarter of kan je heel goed dansen of zingen? Misschien ben je wel een hele goeie chef-kok, of ben je een kunstschilder of een fotograaf in de dop. Misschien ook wel een……. Kortom, alle jonge supertalenten van ca. 6 tot ca. 16 jaar oud willen we voor het voetlicht zetten. En wij willen dat aan iedereen vertellen. Als je zelf niet zo heel goed kan schrijven, vraag dan of jouw ouders een stukje willen insturen met een fotootje erbij. Of je stuurt jouw verhaal gewoon naar de redactie, dan maken wij er samen met jou een echt leuk artikel van. **Stuur je reacties dan naar: info@indisch-centrum-denhaag.nl DOEN HOOR….!!!**

Boeken, e-books/cd-dvd

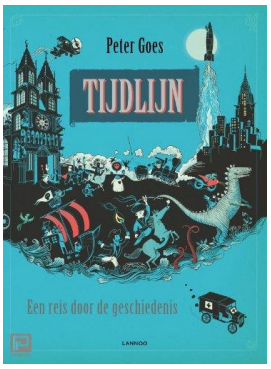


De waanzinnige boomhut van 13 verdiepingen – Andy Griffiths. Het nieuwste boek voor jonge lezers in deze serie:



humor en veel tekeningen! Een boomhut zoals die van Andy en Terry heb je nog nooit gezien! Er is een bowlingbaan, een zwembad met reuzenhaaien, een heel geheim laboratorium en een snoepjesmachine die je overal volgt en snoepjes in je mond schiet als je trek hebt. Andy en Terry beleven er de dolste avonturen, want in hun boomhut is ALLES mogelijk! *6 - 9 jaar, Adviesprijs: € 12,50.*

Tijdlijn – Peter Goes. Een reis door de geschiedenis Een adembenemende reis door de wereldgeschiedenis van de oerknal tot het heden in een beeldverhaal: van de dinosauriërs tot de Vikingen, van de Egyptenaren tot



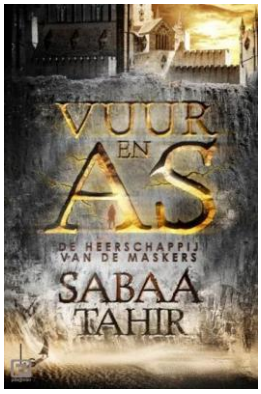
de Romeinen, van de ridders tot de ontdekkingsreizigers. Boordevol interessante weetjes over: de grote krijgers en kunstenaars, de Griekse wijsgeren, het eerste schrift de oude Chinese dynastieën het Wilde Westen, de beide Wereldoorlogen de flowerpower en zoveel meer. Prachtige kijkplaten voor groot en klein. *9 – 12 jaar. Adviesprijs: € 24,99.*

Kapot – Carry Slee. Julia en haar broer Thijs spelen samen in een succesvolle band. Ze hebben veel vrienden en zijn alle twee tot over hun oren verliefd. Een heerlijk leventje dus. Ze hadden nooit kunnen denken dat het kon gebeuren, maar ineens wordt alles anders. Het drama dat zich thuis afspeelt zet Julia en Thijs lijnrecht tegenover elkaar en dreigt alles kapot te maken. Kapot is het



nieuwste jeugdboek van Carry Slee. Een prachtig en aangrijpend verhaal om in één adem uit te lezen. Carry Slee is een van de meest succesvolle kinderboekenschrijvers van Nederland. Negen keer won ze de Prijs van de Nederlandse Kinderjury en vijf keer de Jonge Jury. Van haar boeken zijn inmiddels bijna 5 miljoen exemplaren verkocht. *Vanaf 12 jaar Adviesprijs: €* 14,99

Vuur en As – Sabaa Tahir. Vuur en As is een Young Adult fantasyroman vol spanning, actie en avontuur. Het is de vertaling van het eerste deel van de Amerikaanse serie "An Ember in the Ashes" van Sabaa Tahir. Vuur en As vertelt het verhaal van Laia en Elias, geboren in aparte werelden - zij een slaaf en hij een



soldaat - die voorbestemd zijn om samen het wrede Imperium te bestrijden, in een wereld die doet denken aan het oude Rome. Laia weet als spion de militaire academie van de Maskers binnen te dringen. Daar ontmoet ze Elias, die eigenlijk haar vijand is... Vuur en As werd een bestseller in Amerika en is een wereldwijd succes. Het boek wordt ook verfilmd. Tahir schrijft nu aan het vervolgdeel. *Vanaf 15 jaar. Adviesprijs: € 19,99.*

Luchtdanser - Rihana Jamaludin. Rihana Jamaludin, schrijfster van de historische roman *De Zwarte Lord*, schreef een roman voor jongeren, *Luchtdanser*, die zich afspeelt in de Amsterdamse subculturen van freerunning, urban climbing en urban exploring. Een ***e*-boek** dat



spannend is en waarbij je kunt wegdromen. *Luchtdanser* moet voor alle jongeren herkenbaar zijn. Amsterdam is de ideale locatie voor het verhaal. Moeten jongeren eerst geïnteresseerd zijn voor er boeken kunnen komen? Of moet er een boek zijn dat hun interesse wekt? De uitgevers beginnen er maar niet aan, onbekend met de doelgroep en huiverig voor een financieel fiasco. Om de vicieuze cirkel te doorbreken heeft Rihana Jamaludin besloten haar nieuwe boek *Luchtdanser* helemaal **gratis** ter beschikking te stellen. Het e-book is vrij te **downloaden** op haar website www.rihanajamaludin.com Voor lezers vanaf 14 jaar.

Kinderboekwinkel
VILLA PAAGMAN
www.paagman.nl

Agenda

T/m 5 mei 2016. Expositie: Dromen van vrijheid. Kind zijn in een kamp. De tentoonstelling *Dromen van vrijheid. Kind zijn in een kamp* in Museum Bronbeek is samen-gesteld naar aanleiding van het jeugdboek *Dromen van Vrijheid* (Truus Huizenga & Lieke van Duin, 2015). Te zien zijn voorwerpen die een beeld geven van het leven van een kind in de Japanse interneringskampen in het Indië van 1942 tot 1945. Nederlands-Indië werd tussen 1942 en 1945 bezet door Japan. Veel (Indo-) Europese mannen werden krijgsgevangen gemaakt,



hun vrouwen en kinderen zijn opgesloten in kampen. Truus Huizenga zat van haar 9de tot en met 11de jaar gevangen in drie Japanse interneringskampen. Het boek '*Dromen van Vrijheid*' is gebaseerd op haar eigen jeugdherinneringen. Hoe was het om kind te zijn in een kamp? De tentoonstelling *Dromen van vrijheid. Kind zijn in een kamp* geeft een beeld van het leven tijdens de internering door kinderogen. De expositie is samengesteld door Museum Bronbeek en Indisch Herinnerings-centrum. Deze expositie laat allerlei voorwerpen zien uit de collectie van Museum Bronbeek, aangevuld met persoonlijke spullen van Truus: knuffels, poppen, spelletjes, recepten-boeken, geïmproviseerde kleding, tekeningen, dagboeken en ook geborduurd textiel. De objecten van Truus waren eerder te zien in het Museon. Ter gelegenheid van deze tentoonstelling verschijnt er ook een lesbrief bij het boek. **Museum Bronbeek** is te vinden aan de Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Openingstijden van 10.00 tot 17.00 uur.

Recept

Babi Merah

Ingrediënten:
1/2 kg varkensvlees (bijv. spek en schouderkarbonade), 2 theel. asemsiroop, 4 sjalotten, 1 theel. trassi, 3 verse lomboks, 250 ml kokosmelk, 5 teentjes knoflook, 1 flinke theel. laospoeder, zout naar smaak, 1 serehstengel gekneusd, olie om in te bakken.



Bereiding:
Maal de sjalotten, de knoflook, de lomboks, de trassi met de laos fijn tot een boemboe (pasta). Snijd het vlees in kleine plakjes. Verhit in een wadjan wat olie en fruit hierin de boemboe. Voeg dan het vlees met de sereh en de asemsiroop toe en bak het vlees rondom mooi bruin. Doe dan beetje bij beetje, de kokos-melk erbij en laat het geheel zachtjes gaar sudderen. Let op: Laat het gerecht niet te dik worden en voeg zo nodig een beetje (warm) water toe. Lekker bij witte rijst met een groente-gerecht, zoals sajoer lodeh of gado-gado.

Wel eens gedacht aan adverteren in NICC Magazine?
Uw product of dienst wordt door minstens 100.000 mensen opgemerkt.
Vraag vrijblijvend onze advertentieformaten en tarieven aan
info@indisch-centrum-denhaag.nl

Links4Kids

Heel veel leuke *LINKS* voor kinderen, maar niet alleen voor kinderen:

Doorlinkwebsite naar tal van Indische en Indisch gerelateerde websites, blogs, personen en onderwerpen.
https://linkenindisch4ever.wordpress.com/

Website over online **geschiedenis** van, voor en met Indische Nederlanders.
http://www.indischhistorisch.nl

Informatie over **schoolles-pakketten** over het voormalige Nederlands-Indië.
www.gastdocenten.com

Indisch Herinneringscentrum Bronbeek
www.indischherinneringscentrum.nl

Informatie over de **Nationale Indië-Herdenking** op 15 augustus. www.indieherdenking.nl

Een **Indische start-pagina voor de jeugd:** http://suara-baru-kecil.jouwpagina.nl

De **Jeugdwebsite** van de Nederlandse Oorlogsgraven-stichting (Ned.-Indië). http://www.eenlevenverloren.nl/index.php?go=home.personen@paginr=1

Taman Indonesia, Het leukste kleine Indonesische dierenpark in Nederland. http://www.taman-indonesia.nl

Villa Zebra, landelijke jeugd-organisatie http://www.villazebra.nl

Een informatieve website met heel veel **Theatervoorstellingen**, overal in Nederland en voor iedere leeftijd. http://www.kindertheater.nl/

Kunstbende, Een landelijke organisatie met afdelingen in alle provincies voor iedereen van 13 tot en met 18 jaar. http://www.kunstbende.nl

Jeugd Startpagina "Open Start" http://jeugd.openstart.nl

Koorenhuis - Den Haag, cursussen en workshops voor muziek, dans, kunst en theater. http://www.koorenhuis.nl

Weblog "Indische Jeugd-letteren" Blog van Marjorie van Putten: http://indischejeugdletteren.wordpress.com/over-mij/

Young Adult Books, website met boekrecensies en webshop over boeken voor middelbare scholieren. http://www.youngadultbooks.nl/

Jeugdbieb, leuke en informatieve website. http://www.jeugdbieb.nl

Cultuur, Jeugd, Sport en Media in Vlaanderen, website met van alles. http://www.cjsm.vlaanderen.be

Kinderboekenpraatjes. Veel boeken uitzoeken voor elke leeftijdgroep. http://www.kinderboekenpraatjes.nl

Website **Indische Jeugdboeken,** compleet met een bestellink. http://www.antiquariaat-anna.nl/boekek/kameleonboeken

Uitgaan met de kids
www.uitmetdekinderen.nl,
www.dagjeweg.nl,
www.out2fun.nl



Leuke voorstelling?



www.kindertheater.nl

De Indische Agenda

LET OP! Sluitingsdatum kopij op 8 maart 2016

5 februari t/m 5 mei 2016. Expositie: romen van vrijheid. Kind zijn in een kamp. De tentoonstelling *Dromen van vrijheid. Kind zijn in een kamp* in Museum Bronbeek is samen-gesteld naar aanleiding van het jeugdboek *Dromen van Vrijheid* (Truus Huizenga & Lieke van Duin, 2015). Te zien zijn voorwerpen die een beeld geven van het leven van een kind in de Japanse interneringskampen in Indië van 1942 tot 1945. Nederlands-Indië werd tussen 1942 en 1945 bezet door Japan. Veel (Indo-) Europese mannen werden krijgsgevangen gemaakt, hun vrouwen en hun kinderen opgesloten in kampen. Truus Huizenga zat van haar 9de tot en met 11de jaar gevangen in drie Japanse interneringskampen. Het boek *Dromen van Vrijheid* is gebaseerd op haar eigen jeugdherinneringen. Hoe was het om kind te zijn in een kamp? De tentoonstelling "*Dromen van*



vrijheid. Kind zijn in een kamp" geeft een beeld van het leven tijdens de internering door kinderogen. De expositie is samengesteld door Museum Bronbeek en Indisch Herinnerings-centrum. Deze expositie laat allerlei voorwerpen zien uit de collectie van Museum Bronbeek, aangevuld met persoonlijke spullen van Truus: knuffels, poppen, spelletjes, recepten-boeken, geïmproviseerde kleding, tekeningen, dagboeken en ook geborduurd textiel. De objecten van Truus waren eerder te zien in het Museon. Ter gelegenheid van deze tentoonstelling verschijnt er ook een lesbrief bij het boek.



Museum Bronbeek is te vinden aan de Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Openingstijden van 10.00 tot 17.00 uur.

21 februari 2016: Reizen door Indië. Lezing. Nadat de weg naar Indië was gevonden, duurde het nog even voordat men door Indië durfde te reizen. Indië bleef toen beperkt tot Bantam (Banten) en Batavia (Jakarta). De verhalen over krokodillen en tijgers waren niet bemoedigend om de blik te verruimen. Omdat peper het belangrijkste handelsproduct voor de VOC was, had de Compagnie ook belangstelling voor Banda en Sumatra. Java werd verder ontdekt. Met de oprichting van het *Bataviaasch Genootschap der Konsten en Wetenschappen* (1778) ontstond de belangstelling voor de wetenschappelijke reis door Indië. De hedendaagse reiziger trekt er zelf op uit. Hij reist door de Indonesische archipel en verbaast zich evenals zijn voorgangers over wat Indonesië hem te bieden heeft. Hij kan te maken krijgen met misverstanden wanneer de vrijblijvende wereld van het toerisme wordt verlaten en Oost en West elkaar daadwerkelijk proberen te verstaan. Maar de reis kan ook omgekeerd worden gemaakt. Op deze themadag kan het boek: *'De laatste Indische ontdekkingsreiziger'* van Gerret P. Rouffaer worden aangeschaft. Sprekers zijn: Darja de Wever, Frank Okker, Andrea Kieskamp en Kees Ruys. De locatie is: **Kumpulan Bronbeek,** Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Aanvang: 11.00 uur (ontvangst vanaf 10.00 uur) en duurt tot 15.30 uur. De toegang is € 27,50. Dit is inclusief koffie en thee met spekkoek, uitgebreid Indisch buffet en een consumptie. Inschrijven voor het programma kan uitsluitend via een inschrijfformulier, verkrijgbaar via e-mail: Loket.KTOMM.Bronbeek@mindef.nl. Er zijn 250 plaatsen beschikbaar Info: www.indischerfgoed.nl, en www.bronbeek.nl.

27 februari 2016: Indische Feestavond. Op 27 februari is er weer een gezellige Indische Feestavond. Muziekgenres: soul, Lagu Lagu, Rock & Roll, Evergreens, enz. dus volop gelegenheid om op de dansvloer weer eens lekker uit uw dak te gaan. De muziek wordt verzorgd door allround band Hot News. Uw gastvrouw is zoals altijd Coby de Boer, dus gezelligheid verzekerd. Ciska zorgt weer voor de Indische hapjes en maaltijden. Locatie: **Partycentrum The Lake,** Willem



Dreesweg 10, 1314 VB Almere. Tijden: 20.00 tot 01.00 uur (zaal open om 19.30 uur). Toegang is € 12,50 pp. Reserveren: Osco Productions, Coby de Boer, 036-5244573, 06-46415767 of mail: info@indischefeestavond.nl

1 t/m 6 maart 2016 CinemAsia Festival. Meer dan 400 films zijn het afgelopen jaar door het programmateam bekeken. De gekozen films bevestigen de rijkdom van de Aziatische cinema; films uit de verschillende culturen, maar met dezelfde universele waarden. En dit jaar is het programma diverser dan ooit en biedt een podium voor zowel nieuwe ontdekkingen als vele herontdekkingen. De Officiële Selectie van CinemAsia bevat opvallende nieuwe speelfilms, documentaires en korte films die door de critici geprezen zijn of een grote populariteit genieten in het land van oorsprong. Producties

CINEMASIA FILM FESTIVAL

die een breed en representatief beeld geven van de hedendaagse Aziatische film waaronder zowel prijswinnaars op belangrijke filmfestivals als Aziatische Blockbusters die nog niet eerder in Nederland vertoond zijn. Ieder jaar wordt de beste film in de competitie een programma onderscheiden met de CinemAsia Tiger Beer Jury Award 2016. Dit jaar bevatten de Competitie films een krachtige eigen stem, dagen ze de conventies van film uit en snijden relevante onderwerpen aan aan de hand van een unieke visie. De jury bestaat uit regisseur Royston Tan (Singapore), filmcriticus Dana Linssen (Nederland) en sales en distributie-consultant Aranka Matits (Frankrijk). De online ticket verkoop is vorige week gestart, dus wees er snel bij. Een compleet overzicht van films, locaties, entreeprijzen, enz. ziet u op de website van CinemAsia: http://Cinemasia.us/

5 en 6 maart 2016: Pasar Malam Rijswijk. Ook in maart kunt u voor een "zacht prijsje" naar de Pasar Malam Rijswijk, dankzij de ***Kortingsbon*** op de colofonpagina (achterin deze editie). Een aanrader voor de echte liefhebber van de Indische cultuur en muziek. Slenteren langs de vele kramen, lekker eten en drinken op de terrassen van de diverse restaurants en eetstands.
Laat u de hand lezen en geniet van een stoelmassage. Bent u ook benieuwd welke mooie kleuren u uitstraalt? Dan moet u beslist uw aura laten fotograferen. Op het podium kunt u muziek verwachten van de band Challenge, de Wipe Out Selection en Diana Monoarfa

en last but not least Mister Entertainment himself, Edu Schalk. Verder kunt u volop genieten van prachtige dans-demonstraties van de dansgroep



Ook met deze editie steunt Pasar Malam Rijswijk het goede doel: **Villa Joep**. *Villa Joep stimuleert en financiert onderzoek naar neuroblastoom kinderkanker.*

Nuansa Seni. Locatie: **De Broodfabriek,** (voorheen Expo Rijswijk), bereikbaar met tram 17 (stopt bijna voor de deur), Volmerlaan 12, 2288 GD Rijswijk, Ook veel gratis parkeer-ruimte aaanwezig. Openings-tijden zijn: zaterdag: 12.00 tot 22.00 uur, zondag: 12.00 tot 20.00 uur. Toegang: volw. € 8,00; 65+ € 6,50; kind. 7-12 jr. € 3,00; t/m 6 jr. gratis. ***Kopieer en print de colofonpagina (op pagina 32) voor de lezers-kortingsbon. Zie ook de advertentie op pagina 16.*** Nadere inlichtingen: www.pasarmalamrijswijk.nl

13 maart 2016: Kumpulan van Stichting Tileng. Een benefiet Kumpulan, waaraan onder andere Wouter Muller, Bep Kamphuis, Nick de Vos en ook Wieteke van Dort hun medewerking verlenen.

STICHTING TILENG

Dus garantie voor een middag vol gezelligheid, sketches en liedjes. Maar natuurlijk ook veel dansen op muziek uit de zestiger jaren. De artiesten doen het allemaal voor het goede doel, dus de volle opbrengst van de kaartverkoop en de Tombola komt ten goede aan het werk dat Tileng in Indonesië verricht. Dit is onder andere het (her- ver-)bouwen van scholen en schooltjes. Locatie: **Wijkcentrum Essestein,** Elzendreef 10, 2272 EB Voorburg. Tijden: 13.00 tot 18.00 uur (zaal open 12.30 uur) en de toegang is sl;echts € 10,00 (kinderen tot 12 jaar: € 5,00). Reserveren van toegangskaarten: mierop@tileng.nl.

20 maart 2016: Bij Eugenie in de Salon. Een reeks voorstellingen door Yvonne Groeneveld in haar eigen Werf-theater. Dit keer heeft ze als gasten Jessica Lang, Peter van Dongen, Kebon Jaap van Baren en natuurlijk weer de gebruikelijke "Mystery Guest". Wie dat dit keer



zal zijn...? Komt dat zien op deze gezellige middag vol sketches, cabaret, onverwachte momenten en nog veel meer verrassingen. Natuurlijk zijn er ook weer volop Indische hapjes. En dat allemaal in haar eigen locatie **Werftheater** Oude Gracht 60 (aan de Werf), 3511 AS Utrecht. Aanvang om 14.30 uur (deur open om 14.00). Toegang: € 13,00 (55+ en CJP: € 11,00). Reserveren van kaarten reserveren@werftheater.nl. Tel: 030-2315440. Verdere informatie: www.werftheater.nl, www.yvonnegroeneveld.nl.

16 april 2016: Tjidengkamp reünie. Ook dit jaar is er weer een Tjidengkampreünie. Sprekers zullen zijn: Mw. Lieke van Duin (schrijfster van het boek "Dromen van Vrijheid" over het leven van Truus Huizenga in het Tjideng-kamp). En Mw. Marijke Wels–Douw. (schrijfster van het boek "Groeten uit Tjideng" over het



leven van haar moeder Mw. Dicky Douw–Vos). Aan de muzikale omlijsting wordt nog gewerkt. Locatie: **Kumpulan Bronbeek,** Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Tijden: 11.00 tot 16.30 uur (zaal open om 10.30 uur). De toegang is: € 18.- p.p. (inclusief koffie of thee en een rijsttafel). U kunt zich opgeven via de website: http://www.tjidengkamp.nl.
U klikt op "opgavenformulier" en vul alle kaders in. Tevens staat aan de rechterkant op welke rekening u de € 18.- p.p. moet betalen. Dan onderaan op "*ik geef mij op voor de reünie*" klikken. Dan ziet u dat de mail is verzonden en weer onderaan hoe de betaling moet verlopen. Het max. aantal personen is 200 en dat was bij de vorige reünie snel gehaald. Verdere informatie: Hans Freiboth, freiboth@gmail.com



Reparatie, onderdelen, accessoires en batterijen voor al uw elektronische apparatuur. http://www.mobipc.nl/onderdelen

In Memoriam: Eugene Brehen

Op 27 januari jl. ontvingen wij het droeve bericht dat Eugene Brehen was overleden. Eugene wijdde zijn leven aan muziek en speelde gedurende zijn leven in tal van bandjes. Overal waar hij kwam wist hij mensen om zich heen te verzamelen door zijn hartelijke uitstraling en zijn warme belangstelling voor mensen.

Naast het runnen van zijn eigen bedrijf, Brehen Holding, hield hij zich ook bezig met tal van andere zaken. Zo was hij zeer actief in de politiek en werd tijdens zijn uitzichtloze ziekte daarom tot erelid benoemd van de Haagse politieke partij Groep De Mos. Als Scheveningse Indo bemoeide hij zich met veel succes en enthousiasme ook op het wijk-gebeuren en was verantwoordelijk voor flinke producties zoals het Historisch Festival Scheveningen en was hij een actief lid van Stichting Cultureel Centrum Scheveningen.



Het bestuur van het Nederlands Indisch Cultureel Centrum (NICC) en de redactie van NICC Magazine kende Eugene voornamelijk door zijn bijdrage als bestuurslid en redactielid, waarbij hij ons ook diverse keren begeleid en vervoerd heeft naar beurzen en de Nationale Indië Herdenking in Den Haag, waar het NICC goed bezochte informatiestands had.

Wij zullen ons Eugene altijd blijven gedenken als een ongelooflijk vriendelijk en behulpzaam mens, voor wie niets teveel was.
Rust in vrede, Eugene. Eugene is 66 jaar geworden.
Hans Vogelsang.

Column

Door: Anita Bunt

Ah dat! Ja joh, dat heb ik van mijn moeder/vader!
Ah dat! Het klinkt als Adat, de ongeschreven regels vanuit Nederlands-Indië/Indonesië, door de mens doorgegeven, generaties lang. We kennen ze allemaal, onze normen en waarden meegekregen van huis uit, door vader, moeder, opa en oma, familie, verzorgers…

Niet alleen in Indonesië groeien kinderen op volgens de regels van de Adat, maar over de hele wereld in ieder land, iedere provincie, iedere stad, ieder gezin groeien kinderen op volgens de tradities, de ongeschreven (leef)regels, doorgegeven van generatie op generatie.

Wij Indo's (h)erkennen elkaar en onszelf door de Adats die zijn doorgegeven door onze (voor) ouders uit het verre Nederlands Indië. Vele tradities, zoals bijvoorbeeld het gebruik van jamu's en massages bij ziektes, mogen niet verloren gaan. Ze zijn zo krachtig en helend en wat dacht je van de heerlijke Indische gerechten, de recepten die al generaties lang in de familie worden doorgegeven? Ik koester en gebruik ze en voel me trots dat ik deze heb meegekregen vanuit mijn Indische achtergrond.

Toch zijn er ook Adats die mij (ons) als volgende generatie niet meer dienen en mij (ons) in deze maatschappij een beetje in de weg kunnen zitten. Zo heb ik van huis uit geleerd om mezelf onzichtbaar te maken, mijn stem niet te laten horen en bij meningsverschillen te zwijgen, net als mijn moeder. Het zwijgen van mijn moeder kon soms dagen duren, ik vond het vreselijk te ervaren dat er dan ook geen contact mogelijk was. De sfeer in huis werd bepaald door het "stille zwijgen", we werden er allemaal chagrijnig van, het loste in mijn ogen niets op, maar ze hield vol. Ik vraag me nog wel eens af hoe ze het zo lang kon volhouden niets te zeggen, echt te zwijgen.
Tijdens meningsverschillen met mijn vader of mijn broer, werd mij vaak opgelegd ook te zwijgen, het maakte me verdrietig en verongelijkt. "Waarom mag ik niets zeggen, hij hoeft toch niet altijd gelijk te krijgen?" Daar dacht mijn moeder anders over en ik had te zwijgen of anders volgde er een draai om mijn oren. Ik zweeg zolang als het voor mij haalbaar was, en dat was soms langer dan dat me lief was…het ging steeds vaker vanzelf ☹
Ondanks mijn weerstand als kind heb ik het zwijgen, stilzwijgend, overgenomen en vaak gebruikt in mijn relaties en zelfs bij mijn kinderen, en ook zij werden er

verdrietig van. Totdat ik me bewust werd dat dit niet mijn manier van communiceren was, dat het voor mij niets oploste. Dit zwijgen was van mijn moeder, een adat meekregen vanuit huis, mijn huis van herkomst.
Als ik het zwijgen bespreekbaar maak bij Indische vrienden en kennissen, blijkt dit een veel voorkomend fenomeen te zijn. Ik ben niet de enige met een moeder die zwijgt, er zijn heel veel moeders die dat doen (deden). Nooit geweten, totdat ik het zwijgen doorbrak voor mezelf en het bespreekbaar heb gemaakt.

Onder mijn Nederlandse vrienden en kennissen speelt het zwijgen niet zo'n grote rol. Er is een duidelijk verschil in "het zwijgen". Toch apart te ervaren dat deze typische Adat van de Indo's mij vaak verdrietig maakte, mij nu ook sterkt. Sterkt in mijn Indo zijn mijn verbinding te voelen met mijn achtergrond, onze achtergrond, het Indische collectief.
Ik neem het zwijgen mee in mijn rugzak, kijk ernaar, maar gebruik deze Adat zelf niet meer. Soms betrap ik mezelf erop dat ik de neiging heb om te gaan zwijgen, maar doorbreek dan direct die stilte en stop met zwijgen……dat hebben we namelijk lang genoeg gedaan… Ik laat nu mijn stem horen, jij ook?! Hartegroet, Anita

Pasar Kalender 2016

(update: 10 feb. 2016)

Januari
28, 29, 30: Breda http://www.winkelcentrumhogevucht.nl

Februari
5, 6: Barneveld http://www.tjampoer.nl
20 t/m 28: Amsterdam RAI http://www.wnproductions.nl

Maart
5, 6: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl
11, 12: Uden http://www.mercadouden.nl
26 t/m 28: Ahoy Rotterdam http://www.wnproductions.nl
27, 28, 29: Arnhem www.flamproductions.nl

April
1, 2, 3: Groningen www.stichtingstellar.nl
8 t/m 10: Zwolle http://www.wnproductions.nl
22, 23, 24: Nieuwegein www.stichtingstellar.nl
30: Amstelveen www.stichtingstellar.nl
30: Zutphen www.pasaroostwest.nl

Mei
1: Amstelveen www.stichtingstellar.nl
1: Zutphen www.pasaroostwest.nl
2, 3 Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
14, 15, 16: Den Helder www.stichtingstellar.nl
???: Blaricum www.hetvitusblaricum.nl
28, 29: Landgoed Nienoord (Leek) www.stichtingstellar.nl
28 t/m 31: Malieveld Den Haag www.tongtongfair.nl

Juni
1 t/m 5: Malieveld, Den Haag www.tongtongfair.nl
13, 14: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
19, 20, 21: Enschede www.flamproductions.nl
17, t/m 19: Zeist http://www.wnproductions.nl
24, 25, 26: Arnhem www.stichtingstellar.nl

Juli
1, 2, 3: Eindhoven www.stichtingstellar.nl
11, 12: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
22, 23: Vaassen www.pasaroostwest.nl
26, t/m 29: Steenwijk http://www.wnproductions.nl
30, 31: Middelburg www.stichtingstellar.nl

Augustus
6, 7: Dieren www.pasaroostwest.nl
14 t/m 17: Dordrecht http://www.wnproductions.nl
16: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
19, 20, 21: Tilburg www.stichtingstellar.nl
20: Ede www.tokoneba.nl
26, 27, 28: Tegelen http://www.wnproductions.nl

September
2, 3, 4: Assen www.flamproductions.nl
12, 13: Kallenkote www.taman-indonesia.nl
17, 18: Alkmaar www.stichtingstellar.nl
22 t/m 25: Alphen a/d Rijn http://www.wnproductions.nl
30: Enschede www.flamproductions.nl

Oktober
1, 2: Enschede www.flamproductions.nl
29, 30: Almere www.indischefeestavond.nl
29, 30: Leek www.stichtingstellar.nl

November
??? Den Haag www.manggarmegar.nl
5, 6: Rijswijk www.pasarmalamrijswijk.nl
19: Steenwijk http://www.wnproductions.nl

December
27 dec. t/m 8 jan.: (behalve Kerstdagen en Nieuwjaarsdag)
Arnhem, Burgers Zoo http://www.wnproductions.nl



Colofon

Digitaal maandelijks Magazine van:
Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Hoofdredacteur: Hans Vogelsang
Redactie:
Jean-Marie Bosch van Drakestein
Juniorredacteur: Chinook de Deugd
Correspondenten:
Albert van Prehn (Muziek column)
Ferry Schwab (ICM-online)
Silfraire Delhaye (Indisch Platform)
Armando Ello (Hoezo Indo)
Ivo Pabbruwe (New Zealand)
Gedichten: Mary-Jane Sahanaja
Columns: Anita Bunt
Vormgeving & lay-out: Hans Vogelsang
Ondersteuning: Groep de Mos, Den Haag
Technische realisatie: Dennis v.d. Ham
(Borca-Online Computer Service)
http://www.borca-online.nl/

Verschijning: de 15e van elke maand
Sluitingsdatum kopij en advertenties:
de 10e van elke maand
Advertentietarieven: op aanvraag
Abonnementen NICC Magazine: GRATIS
Postadres: Newtonstraat 660
2562 LA Den Haag - Nederland
W: www.indisch-centrum-denhaag.nl
http://indisch-centrum-denhaag.blogspot.com
@: info@indisch-centrum-denhaag.nl

Aanmelden NICC Magazine (subscribe),
opzeggen NICC Magazine (unsubscribe):
info@indisch-centrum-denhaag.nl

Rabobank IBAN: NL39 RABO 0129 2168 36
t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag
BIC: RABONL2U

Overname van (delen van de) inhoud is toegestaan, mits met bronvermelding.
© 2016 N.I.C.C. Den Haag

de Indische wereld
MAGAZINE VOOR DE INDISCHE NEDERLANDER



Indische Internetkrant: www.icm-online.nl - schwab@icm-online.nl

Tegen inlevering NICC Magazine **van deze BON**

ontvangt u op 5 en 6 maart 2016 aan de kassa van de

Pasar Malam Rijswijk

€ 1,50 korting op een entreekaartje

PASAR MALAM RIJSWIJK
DE BROODFABRIEK EXPO & EVENT CENTER

Volmerlaan 12, 2288 GD Rijswijk

www.pasarmalamrijswijk.nl

Alleen geldig op de entreekaart voor een volwassene op 5 en 6 maart 2016
Niet geldig in combinatie met andere acties

Borca Computer Online Service
Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

Wilt u familie, vrienden of leden van uw club of vereniging gratis abonnee maken? Gebruikt u dan dit formulier

8.2

NICC Magazine

e-mail adressenlijst

	NAAM	*e*–MAIL ADRES
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		

Deze e-mail-adressenlijst 'knippen en plakken' en versturen naar e-mail: info@indisch-centrum-denhaag.nl of printen en versturen per post (voldoende frankeren) naar: Administratie NICC Magazine # Newtonstraat 660 # 2562 LA Den Haag